Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 21 TEMMUZ 1919

Enişte Ferid'i Başbakan olarak tutmakta ısrar eden ve İngiltere'ye, Türkiye'yi sömürge yapacak gizli bir antlaşma teklif ettiği anlaşılan Padişah Vahdettin.

BAŞBAKAN DAMAD FERİD İSTİFA ETTİ

PADİŞAH VAHDETTİN, ENİŞTESİNİ YENİDEN BAŞBAKANLIĞA GETİRDİ

PARİS Konferansı'ndan, hakaretlere uğrayarak kovulan ve milletin de itimadını yitirmiş bulunan Damad Ferid, cumartesi akşamı istifasını vermiş, fakat Padişah Vahdettin, eniştesini yeniden Başbakan tayin ederek, onu yeni kabineyi kurmaya davet etmiştir.

Cumartesi günü Bab-ı-âli'ye gelen Damad, Ferid, kabineyi toplamış, durumun böyle devam edemeyeceğini, "mütecanis bir kabineye" muhtaç olduğunu izah ederek istifaya lüzum göstermiştir. Bundan sonra saraya giden Damad kabinenin istifasını Padişah'a takdim etmiştir.

Dün sabah şehrimizde yayınlanan gazetelerin çoğu istifa haberini sevinçle yayınlamışlardır. Tasvir-i Efkâr gazetesi bu olaydan bahseden yazısında, Damad Ferid'in devrilişinin kamuoyunun bir zaferi olduğunu belirtmiştir.

Fakat, dün Padişah'ın, yeni kabineyi kurma vazifesini tekrar eniştesi Ferid Paşa'ya verdiği birden yayılmıştır. Birçok çevrelerde bu haber hayret uyandırmış, inanılamamıştır. Fakat geç vakit, Damad Ferid'in yeni kabineyi kurmakla görevli olduğu ve hatta temaslarına dahi başladığı katileşmiştir.

Yeni kabinenin üyeleri ile hattı hümayunun bu sabah açıklanması beklenmektedir.

Paris temasları hakkında açıklama yapıldı

Damad Ferid kabinesinin, Paris'teki temasları hakkında yapacağı günlerce evvel bildirilmiş olan açıklama dün basına verilmiştir. Fakat bu açıklamada Avrupa gazeteleri tarafından geniş hülasaları yayınlanmış olan muhtıraların metni verilmekle iktifa olunmuştur.

Yalnız hükümet açıklamasının bir yerinde **"Damad Ferid Paşa kabinesinin memleketi bir muhakkak sükûttan kurtardığı ve Avrupa'nın düşmanlığına karşı burada samimî münasebet tesis eylediği"** ileri sürülmektedir.

AKŞAM gazetesinde, Necmettin Sadık Bey, hükümet açıklamasınınyeni hiçbir şey getirmediğini, on gün evvelki hoşnutsuzlukların da ortadan kalkmadığını yazarak, Damad Ferid'i şiddetle tenkit etmektedir.

PADİŞAH VAHDETTİN'İN YAPTIĞI TEKLİF:

«Türkiye 15 yıl süre ile İngiltere'nin sömürgesi olsun»

PADİŞAH Vahdettin ile Damad Ferid'in bundan üç ay önce Türkiye'nin 15 yıl süre ile Ingiltere'nin bir sömürgesi olmasını Londra hükümetine teklif ettikleri anlaşılmıştır.

Bu korkunç ifşaatı doğrulayan vesika, İngiltere Dışişleri Bakanlığı arşivlerinde (3 nisan) tarihi ve (453) kayıt numarası ile mevcut bulunmaktadır.

Verilen bilgiye göre, Vahdettin tarafından 4 mart 1919 tarihinde ilk defa Başbakanlığa getirilen Damad Ferid, 30 mart günü İstanbul'da İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Karltop'a gitmiş ve bizzat Padişah tarafından hazırlanmış olan bir gizli muahede taslağının Fransızca tercümesini takdim etmiştir.

Padişahın hazırladığı ve Damad Ferid'in savunduğu bu gizli anlaşmanın ana hatları şunlardır:

— Avrupa ve Asya'da ister doğrudan doğruya sultanın egemenliği altındaki ülkelerde, ister özgür olanlarda İngiltere 15 yıl boyunca Türkiye'nin yabancılara karşı bağımsızlığını korumak ve iç güvenliğini sağlamak için gerekli bulduğu yerleri işgal edecektir.

— Ermenistan, diğer büyük devletlerle anlaşacak olan İngiltere'nin isteğine göre bağımsız veya özgür bir cumhuriyet olacaktır.

— Boğazlarda bütün tahkimat yıkılacak ve buraları İngilizler tarafından işgal edilecektir. (Karadeniz ve Çanakkale'de).

— İngiltere bir dostluk nişanesi olarak, Sultan tarafından Osmanlı bakanlarına İngiliz müsteşarları tâyin etmesine muvafakat edecektir.

— Ayrıca her vilâyete bir İngiliz konsolosu tâyin edilecek ve 15 sene süre ile bunlar aynı zamanda Türk valilere müşavir olacaklardır.

— Parlamento seçimleri ile mahallî seçimler İngiliz konsoloslarının nezareti altında yapılacaktır.

— İngiltere'nin, ister başkentte, ister taşrada malî denetleme kurma hakkı olacaktır.

— Anayasa, doğu milletlerinin istidat ve siyasî kabiliyetlerine göre sadeleştirilecektir. (Burada tasarıya Damad Ferid'in bir ek yaptığı vesikadan anlaşılmaktadır. Damad Ferid, kendisinin 10 yıl önce, 15 şubat 1919'da Osmanlı Senatosu na bu yolda bir tasarı getirmiş olduğunu hatırlatmaktadır.)

Gizli muahedeye bütün bu kayıtlar yerleştirildikten sonra şu madde de eklenmiştir:

— "Sultan, İmparatorluğun dış siyasasını yönetmekte kesin olarak hür olacaktır."

Yukarıdaki kayıtlar varken bu son maddenin ne mana ifade edebileceği anlaşılmamaktadır.

Mevcudiyetinden ilk defa bahsedilen bu gizli anlaşma teklifinin belki de Vahdettin'in yeniden kabine kurma görevini neden eniştesine vermiş olduğunu izah edecektir.

Damad Ferid

Denizli'de birçok genç göreve koştu

DENİZLİ

DENİZLİ Millî Heyeti tarafından seferberliğin ilânı üzerine birçok genç vazifeye koşmuşlardır. Dün kurulan ilk kuvvet bizzat müftü Ahmet Hulûsi Efendi tarafından istasyona uğurlanmış ve bu kahramanlar Umurlu cephesine hareket etmişlerdir.

Milliyetçiler sürgüne gönderildi

Hükümet aleyhinde propaganda yaptığı öne sürülen Ertuğrul gazetesi mensupları Çorum'a gönderildi

Ciddî olaylara sahne olmakta bulunan Bursa'nın Çekirge semtinden bir görünüş

VALİ Gümülcineli İsmail Bey'den şikâyetler ayyuka çıkmıştır. Hükümet aleyhinde propaganda yapıyorlar, "Milliciler" diye şehrimizden birçok kimseler sürgüne gönderilmişlerdir. Bu arada eski mutasarrıflardan Hakkı Behiç Bey de aynı sebep ileri sürülerek vali tarafından Eskişehir'e yollanmıştır.

Diğer taraftan ERTUĞRUL gazetesinin başyazarlarından müretteb çırağına kadar ne kadar mensubu varsa hepsi Çorum'a sürgün edilmiştir. Bunlar da "Millici" olmakla suçlandırılmışlardır.

Şehrimizde çıkmakta olan MÜCADELE adlı gazete, her türlü hükümet aleyhinde tenkitin yasak edildiğini, gazetelerin de vali tarafından tehdit edildiğini yazmaktadır.

Çorlu Kaymakamı Fahrettin Bey tevkif edildi

Çorlu Kaymakamı Fahrettin Bey tevkif edilerek jandarma nezaretinde İstanbul'a getirilmiştir.

Rumların geniş taşkınlıklar yapmakta oldukları bu bölgede Fahrettin Bey'in tevkifi çok kötü tesir yapmıştır. Çorlu eşraf ve ayanından bir heyet tahliyesini temin etmek maksadiyle şehrimize gelmişler ve ilgililere başvurmuşlardır.

Çorlu Kaymakamı'nın, Rumların şikâyetleri üzerine Damad Ferid kabinesinin emri ile tevkif edildiği anlaşılmaktadır.

VAHDETTİN: «AMERİKAN YARDIMI SİYASÎ AMAÇ TAŞIMIYOR»

Padişah, beyanatında, yardımdan duyduğu memnuniyeti belirtti

Türkiye'de Amerikan mandası konusunda henüz senatodan bir karar alamamış olan Başkan Vilson.

PADİŞAH Vahdettin, cuma günü selâmlıktan sonra kabul ettiği yakın doğu Amerikan Yardım Heyetleri Başkanı Binbaşı Arnold'a, "Siyasî maksatlardan uzak kalarak hayır işleri ile uğraşan Amerika ve Amerikan milletine karşı hürmet ve teveccühü bulunduğunu" söylemiştir.

Şehrimizde yabancı dille çıkan gazetelere verdiği beyanatında Binbaşı Arnold, Padişah'ın kendisine "Din ve milliyeti nazarı dikkate almaksızın bedbahtlara yardıma koşan" Amerikan heyetlerinin faaliyetinden memnunluk duyduğunu da söylediğini eklemiştir.

Birleşik Amerika'nın eski İstanbul Büyükelçisi Morgenthau'nun başında bulunduğu bir grup, Türkiye üzerinde Amerikan mandasının tesisi için gayret sarfetmektedirler ve bu yardım heyetleri de doğruca bu planla bağlantılı olarak yürütülmektedir.

Binbaşı Arnold, Amerikalıların doğudaki projeleri hakkında karşı taraf gazetesinde şunları da söylemiştir:

"Şimdiye kadar Türkiye'ye 30 bin ton un ithal ettik. Hiç şüphesiz bu miktar memleketin ihtiyacı ile mütenasip değildir. Fakat hiç olmazsa mahallin ihtiyacını karşılamaya yardım etmiş olduk. Her ihtiyaç maddesini ithâl edeceğiz.

Amerika'nın doğudaki ticareti henüz mahduttur. Bana göre, buradaki Amerikan ticaretinin gelişmesine mani olan sebepler, Amerikan müesseselerinin burada sabit acente ve müessiller bulundurmak hususundaki ihmalleridir. Bir de Amerikan Bankası'nın burada bulunmayışıdır. Bu cicetten çok geciktik."

ETFAL HASTANESİ'NDEKİ BAZI DOKTORLAR GÖREVLERİNDEN ALINDI

Doktorların hastalardan para aldıkları, para veremeyenlere kötü davrandıkları öne sürülüyor

ETFAL Hastanesi'nde bazı doktorların, hastalardan para aldıkları, para verecek durumda bulunmayan fakir kimselere hakaret ettikleri tespit edilmiş ve bunlar hastaneden uzaklaştırılmışlardır.

Şehrimizin Sıhhiye Müdürü Abdullah Cevdet Bey bu konuda şu bilgiyi vermiştir:

"Etfal, fukara çocuklarının tedavi ve ameliyatı için Sultan Abdülhamid tarafından vakıf olarak tesis edilmiş bir hastanedir. Bununla beraber hali vakti yerinde olup da hususi odada yatmak arzu edenlerden cüzi ücret alınır. Ve bu para hastanede hayır işlerine sarfedilir.

Memuren oraya devam eden doktorların ne nam ile olursa olsun gerek tedavi gerek ameliyat namına isteyecekleri bir para yoktur. İş böyle olduğu halde son zamanlarda hastanedeki doktorların ücret talep ettikleri ve aldıkları haber alındı. Para veremeyen fukaranın kabul edilmediği ve kabul edilse bile ihmal veya istiskal olundukları bazı hastalar tarafından şikâyetlerden anlaşıldı. Bir hafta devam eden tahkikat sonunda işin işitildiği gibi olduğu meydana çıktı. Bunundevamına imkân olamayacağından gerekli tedbirler alınmıştır."

Limanda bir Rus gemisi battı

Rus vapuru İstefan Pavloviç limanı dolduran harp gemilerinden birine bindirip battı.

Harp gemileri ile dolu bulunan limanımızda bir vapur kazası daha olmuş ve İstefan Pavloviç adında Rus bandıralı bir vapur batmıştır.

Yaptığımız tahkikata göre, dün Salıpazarı önünden hareket eden İstefan Pavloviç vapuru zincir koparak kaymış ve İtalyan Drenotu Julius Cesar'a çarparak bordodan aldığı yara ile hemen 4 dakikada sulara gömülmüştür. Vapurda 40 bin varil çimento ve 30 bin parça kereste vardı.

Gazeteler, limanda harp gemileri kalabalığından göz gözü görmediği ve bu gidişle batan vapurların sayısının elliyi bulacağını yazmakta, tedbir alınmasını ısrarla istemektedirler.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

SALI 22 TEMMUZ 1919

3. DAMAD FERİD KABİNESİ AÇIKLANDI

Hükümetin hiçbir partiyle alakası olmayan taraftsız kimselerden kurulduğu bildiriliyor

DAMAD Feridüçüncü kabinesini dün ilân etmiştir. Resmî bir açıklamada bu hükümetin "Hiçbir parti ile alâkası olmayan bitaraf" kimselerden kurulmuş bulunduğu bilhassa belirtilmiştir.

Damad Ferid eski kabinede olduğu gibi, bütün muvaffakiyetsizliklerine rağmen Dışişleri Bakanlığı'nı gene uhdesinde muhafaza etmiştir. Şeyhülislâm değişmemiştir. Mustafa Sabri Efendi'dir. Bu defa, "Sandalyesiz bakanlar"ın sayısı yarı yarıya azaltılmıştır.. Ayandan Tevfik Paşa, İzzet Paşa ve Ali Rıza Paşa sandalyesiz bakan olarak kalmışlardır.

Harbiye Bakanlığı'na bu defa, Talat, Enver ve Cemal paşalar hakkında idam kararını vermiş olan Divan-ı Harbin Başkanı Nazım Paşa getirilmiştir. Bahriyeye ise ayandan Salih Paşa tayin edilmiştir.

Kuvayı Milliye taraftarı olduğu duyulmuş olan Ferit Bey kabineden çıkarılmış ve Nafia Bakanlığı'na eski Harbiye Bakanı Abuk Ahmet Paşa getirilmiştir. Maliye'de Tevfik ve Maarif'de Said beylerle Evkaf'da Hamdi Efendi yerlerini muhafaza etmişlerdir. Ticaret ve Ziraat Bakanlığı'na bir tayin yapılmamıştır. Şimdilik Abuk Ahmet Paşa vekâlet edecektir.

Kabinenin en mühim mevkilerinden biri olan İçişleri Bakanlığı'na ise Adil Bey tayin edilmiş, Adliye'ye de Şurayı Devlet üyelerinden Mustafa Efendi getirilmiştir.

HATTI HÜMAYUN!

Devletin idaresini tekrar eniştesine bırakan Sultan Vahdettin'in hattı hümayunu ümit verici olmamıştır. Padişah, yeni hükümete verdiği talimatta, memlekette nifak bulunduğundan bahsederek bunun ortadan kaldırılmasını istemektedir. Vahdettin'in, eniştesinden, hükümetin Anadolu üzerinde otoritesini sağlamak için gerekli tedbirleri süratle almasını da istemektedir.

Belirtilen nokta, Anadolu'daki durumun, Damad Ferid'in yanlış hareketlerinden doğmuş olduğudur. Yeni hattı hümayun İstanbul ile Anadolu'nun bağlarının bundan böyle tamamıyla kesilmesinden başka bir netice doğurmayacaktır.

SEBEB NEYMİŞ

Damad Ferid'in Paris seyahatinden sonra bilhassa kabine aleyhindeki tenkitler şiddetlenmiş, halk arasında hoşnutsuzluk artmış ve kabinenin, halkın itimadını kaybettiğinden istifaya mecbur olduğu kanaatı hasıl olmuştu. Esas sebebin de bu olması gerekirdi. Fakat Damad Ferid dün kendisine bu hususta bir sual soran karşı taraf gazetecilerine, istifasının bu sebepten ileri gelmediğini imâ ederek: "Sebep, daha kuvvetli bir kabine kurmak idi" demiştir.

Kabineye yeni girenlerden Bahriye Bakanı Salih Paşa.

Millicilere taraftar olduğu bilinen ve bu defa kabineye alınmayan eski Nafia Bakanı Ferid Bey.

Damad Ferid ile işbirliği yapmayı kabul edip hükümette "sandalyesiz bakan" olarak vazife alması hayretler uyandıran eski başbakanlardan İzzet Paşa.

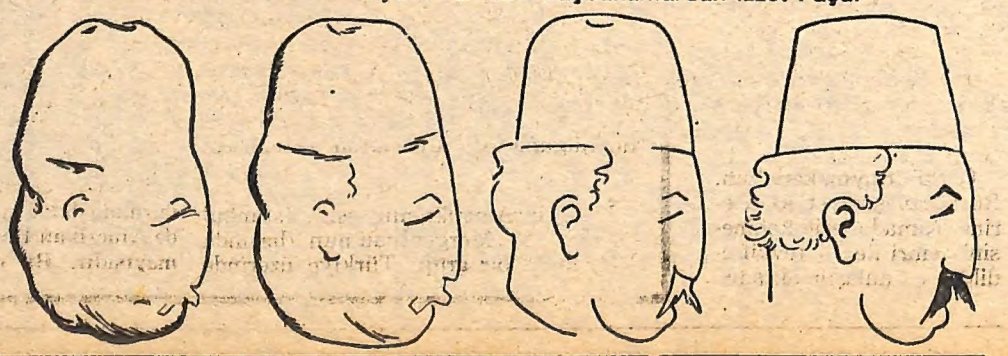

II. Meşrutiyet devrinin bir karikatüristi Damad Ferid'i patatesten yaratmış.

Balkan Harbi'nin feci sahnelerinden biri: Bulgar askerleri Edirne'mizde, Selimiye Camii içinde dolaşırken! Trakya'yı bunca şehid pahasına Bulgarlardan kurtardık. Şimdi de büyük devletler bu güzel Türk ülkesini Yunanistan'a mı peşkeş çekiyorlar.

Yunan basınına göre. Fransızlar Trakya'yı işgale hazırlanıyor

Le Messager d'Athenes, Fransız generalinin "Trakya'yı hadisesiz teslim edeceğim" dediğini belirtiyor

ATİNA

YUNAN gazetelerinin İstanbul'dan alarak yayınladıkları bir haberde, Fransız Şark orduları Başkomutanı General Franşe Desperey'in, Trakya'yı müttefik kuvvetleri ile işgal altına almak için hazırlık yaptığı bildirilmektedir.

(Le Messager d'Athenes) adlı gazete, Franşe Desperey'in bu işgali tamamladıktan sonra müttefik kuvvetlerini peyder pey geri çekmek ve yerlerini Yunan birliklerine terketmek hususunda da emir almış olduğunu bildirmektedir.

Bu gazete şunları da ilâve etmektedir:

"— 14 temmuz günü Fransız Millî Bayramı Fransız sefaretinde kutlanırken General Franşe Desperey, Yunan temsilcisi Katehakis'e: (Trakya'yı hadisesiz size teslim edeceğim)" demiştir.

«NE CÜRET!»

Elefteros Typos adlı gazete, Aydın olayları sırasında Türklerle birlikte Denizli'ye geçmiş olan bin kadar Rum'un tahliyesini sağlamak maksadıyla bu şehre giden İngiliz subaylarının zeybekler tarafından yakalanarak soyulduklarını ve sonra da İzmir'e bu halde gönderildiklerini yazarak bu olay karşısında hayret ifade ederek diyor ki: "Ne cüret"

İtalya ile Yunanistan arasında bir anlaşma sağlanmış

LONDRA.—

Daily Mail gazetesinin Paris muhabirinin bildirdiğine göre, Yüksek Konsey'in dünkü toplantısında, Anadolu'daki işgal bölgelerinin tesbiti hususunda İtalya ile Yunanistan arasında nihayet bir uzlaşma temin edilebilmiştir.

Daily Mail gazetesine göre, Fransız Başbakanı Klemanso evvela Yunan Başbakanı Venizelos ve daha sonra Tittoni ile konuşmuş ve bunları uzlaştırmaya muvaffak olmuştur.

Açıksöz gazetesi, Damad Ferid hükümetini ve politikacıları ağır bir dille suçladı

«ZAVALLI İSTANBUL, SENİ BU HALDE Mİ GÖRECEKTİK!»

KASTAMONU

Şehrimizde gençler tarafından geçen ay çıkarılmaya başlanan AÇIKSÖZ gazetesinin pazar günü yayınlanan (6) sayılı nüshasında Damad Ferid hükümetini, İstanbul'u ve politikacılarını, partilerini çok ağır bir şekilde suçlayan uzun bir makale görülmüştür.

"Zavallı İstanbul... Seni bu halde de görecek mi idik? Böyle bir zamanda evladın, parti ihtiraslarıyla kavrulacak, şahsî menfaatler peşinde koşacak mı idi?" diyen makalede Anadolu illeri, İstanbul'a karşı isyana davet edilmekte ve şöyle devam olunmaktadır:

ZAVALLI ISTANBUL

Evlatların nezaret sandalyeleri için vicdanını, her şeyini, bütün mukaddesatını feda edecek mi idi? Memleketin felâketine saygısızlıklar, memleketin sükûtu ebedisi namına adavetler ve nihayet sefahat! Hayır, artık, hayır İstanbul. Şimdi İstanbul nazarımızda bir zavallı da değildir. Bugün bütün Türk ve İslâm ülkeleri nazarında İstanbul bir mücrim, bir günahkârdır. Bugün bütün Anadolu nazarında İstanbul vazifesini suistimal etmiş bir mücrim ve milyonlarca İslâmın ve Türkün hakkını çiğnemiş bir günahkârdır. Yazıklar olsun İstanbul'un bu haline.

"Anadolu'nun İstanbul'daki fırka gürültüleri dolayısıyla payitaht hakkındaki noktai nazarı ve feryadı" başlığını taşıyan makalede, yazıklar olsun deyip geçmenin de kayıtsızlık olacağı belirtilerek bundan sonra Anadolu'nun mukaddes bir vazifesi bulunduğu bunun da İstanbul'u irşad etmek olduğu kaydedilerek şöyle devam edilmektedir:

"EyAnadolu vilâyetleri, şehirleri, köyleri, hepimiz bu maksad uğrunda memleketimizi kurtarmak uğrunda birleşmeliyiz. İstanbul'u doğru yola getirmeli ve İstanbul'daki bütün fırka gürültülerine nihayet verdirerek milleti ittihad ve intibaha davet etmeliyiz. Artık kâni olmalıyız ki bütün İslâmların, bütün Türklerin ümidi Anadolu'ya, bize teveccüh ediyor. İstanbul'u yola getirecek, halifeyi kurtaracak Anadolu'dur. Islâmları kurtaracak, Türkleri kurtaracak, İstanbul'u irşad edecek, bütün milleti ittihada, ittifaka davet edecek Anadolu'dur.

Uyan ey Anadolu ahalisi, uyan. Uyan, uyku devresi çoktan geçmiştir. Bu zamanda uyku milletin, Türklüğün İslâmiyetin ebediyen ölmesi demektir. Osmanlı İmparatorluğu, İslâm hükümeti, Türk Padişahlığı tehlikededir. Uyan İslâm oğlu, uyan Türk oğlu, vatanını kurtar, dinini kurtar ve sen de kurtul. Uyan, ey mukaddes Anadolu."

(NİDA) takma adıyla yayınlanmış bu makaleyi, Kastamonu Lisesi Müdürü Şair Behçet Beyin yazdığı anlaşılmıştır.

Milliyet

18. İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

ÇARŞAMBA 23 TEMMUZ 1919

Siyasî partiler hükümeti suçlayan ortak bir deklarasyon yayınladı:

«3. DAMAD FERİD KABİNESİ AZLEDİLMELİDİR»

Ortak bildiride kabinenin Anayasaya aykırı olarak kurulduğu, Başbakan'ın ehliyetsiz ve kifayetsiz bulunduğu bildirildi

BÜTÜN siyasî partiler dün bir toplantı yaparak, Damat Ferit hükümetini şiddetle suçlayan müşterek bir deklarasyon yayınlamışlardır.

(10) siyasî parti delegelerinin katıldıkları toplantıda hazırlanan deklarasyonda, iç ve dış konulardaki hareketleriyle milletin itimadını tamamıyla kaybetmiş olan Damat Ferit'in üçüncü defa kabine teşkil etmesinin vatanın yüksek menfaatleri için büyük bir tehlike teşkil ettiği ilân edilmektedir.

Şehrimizdeki bütün siyasî partilerin delegeleri aynı zamanda şu hususları da açıklamışlardır:

—Üçüncü Damat Ferit kabinesi, Anayasa'ya aykırı bir kabinedir.

—Bu hükümet, memleketin dış ve iç işlerini idare edemeyecek kadar ehliyetsiz ve kifayetsizdir.

—Damat Ferit Paşa, şimdiye kadar millî menfaatlerin muhafazası ve müdafaası hususunda gösterdiği acizden dolayı katiyen itimada lâyık değildir.

—Binaenaleyh, bu kabinenin azledilmesi ile milletin itimadını haiz ve millî menfaatleri korumaya muktedir bir kabinenin teşkili hususunda bütün siyasî partiler hemfikirdirler.

NÜMAYİŞ VAR

Siyasî partilerin ve gençlerin de iştirakıyla bugün hükümeti protesto için Sultanahmet'de büyük bir miting tertip edilmiştir.

PARTİLER

Damat Ferit'i takbih ederek azlini isteyen ve mitingi hazırlayan şehrimizin siyasî partileri şunlardır:

—Hürriyet ve İtilaf
—Sulh ve Selâmet
—Millî Ahrar
—Türkiye Sosyalist
—Sosyal Demokrat
—Trabzon ve Havalisi Adem-i Merkeziyet Cemiyeti
—İzmir Müdafai Hukuku Osmaniye Cemiyeti
—Millî Kongre
—Kürt Millet Cemiyeti
—Kürt Klübü.

Mustafa Kemal cumhuriyete taraftar...

ERZURUM

Mustafa Kemal Paşa'nın yanından ayrılmamakta ve kendisine bütün muhaberatında yardımcı olmakta bulunan Bitlis Valisi Mazhar Müfit Bey, pazar günü Paşa ile "şekl-i hükümet" konusunda konuşurken, Mustafa Kemal'in kendisine ne şekilde hitap ettiğini açıklamıştır:

"Açıkça söyleyeyim: Şekl-i hükümet zamanı gelince, Cumhuriyet olacaktır."

Anadolu hakında tedbirler:

Harbiye ve İçişleri bakanları ne gibi tedbirler alınacağını konuşmak üzere dün bir toplantı yaptılar.

Üçüncü Damad Ferid hükümetinin, "**Anadolu'daki karışıklıkları**" önlemek için tedbirler alacağı anlaşılmaktadır.

Dün yeni Harbiye Bakanı Nazım Paşa, İçişleri Bakanı Adil Bey ile bir toplantı yaparak, bu konu üzerinde uzun boylu konuşmuştur:

İstanbul hükümetinin Anadolu'ya karşı ne gibi tedbirler düşündüğüne dair henüz hiçbir bilgi mevcut değildir. Fakat toplantılarda Mustafa Kemal Paşa'nın durumunun da ele alındığı anlaşılmıştır.

Onikinci Meşrutiyet Bayramı bugün sessiz ve hazin bir surette tesid edilmektedir. İyd-i millî münasebetiyle Hürriyet-i Ebediye Tepesi'nde bazı merasim icrası mutasavver iken yeni Harbiye Bakanı olan paşa, bunları münasip görmemiş ve bu merasimden vazgeçilmiştir. Matbuat Müdüriyeti gazetelere gönderdiği bir tebliğde her türlü tezahürattan sarfınazar edilmesini istemiştir. Yalnız bu gece devlet daireleri ışıklandırılacaktır. Yukarıdaki fotoğrafta, 1908 yılının 23 temmuzunda meşrutiyetin ilânı münasebetiyle şehrimiz sokaklarında yapılan sevinç gösterilerinden bir sahne görülmektedir.

ERZURUM KONGRESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLIYOR

ERZURUM

ERZURUM Kongresi, altı Doğu ilinden gelmiş olan 56 delegenin iştirakıyla Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında bu sabah çalışmalarına başlayacaktır. Van'dan iki, Bitlis'ten üç, Sivas'tan on, Trabzon'dan 17, Erzurum'dan 24 delege vardır. Elâzığ ve Mardin ile Diyarbakır'da da delegeler seçilmiş fakat oradaki valiler, Damat Ferit'in tebligatına uyarak bunların hareketine mâni olmuşlardır.

Kongrenin açılış günü Mustafa Kemal Paşa'nın çok mühim bir nutuk söyleyeceği bildirilmektedir.

Kongre, Meşrutiyet'in 1908 yılında ilân edildiği günün yıldönümünde açılmaktadır.

HÜKÜMET, SEÇİMLERİN YAPILMASINA KARAR VERDİ

Yeni Adliye Bakanı Mustafa Efendi, seçim tarihinin kesin olarak belirlenmediğini ifade etti

DAMAT Ferit'in yeni kabinesinde Adliye Bakanı olan Mustafa Efendi dün sabah gazetecilerin sordukları sualleri cevaplandırmış ve

"Hükümet, seçimlerin yapılmasına karar vermiştir" demiştir.

Fakat yeni Adliye Bakanı bu hususta şunları da ilâve etmiştir:

"Fakat genel seçimlerin zamanı henüz kat'î bir surette tâyin edilmemiştir. Yalnız şurasını diyebilirim ki, seçimler çabuklaştırılacaktır."

Adliye Bakanı gazetecilerin bir başka sorusuna cevaben, "Kabine'nin en mühim meselesi asayiş meselesidir" demiş ve şunları eklemiştir:

"Anadolu'da asayiş meselesi mühimdir. Hükümet de bu cihetten boş durmuyor. Bununla alâkadar olan Harbiye Bakanıdır. Bu işte nasıl bir hareket tarzı takip edeceklerini bilmiyorum."

Yeni Adliye Bakanı, hükümetin programına dair önümüzdeki günlerde bir beyanname neşredileceğini de söylemiştir.

Yeni Nafia Bakanı Abuk Paşa da gazetecilere, kendisinin hiçbir partiye bağlı bulunmadığını söylemiş ve demiştir ki:

"Ancak vatan ve milleti felâketten kurtarmak için Nafia Bakanlığı'nı kabul ettim. Kabinenin ilk işi, haricî vaziyetimizi düzeltmek ve asayişi umumiyi sağlamak olacaktır. Elyevm en mühim mesele asayişdir. Yakın zamanda Anadolu'da asayişin berkemal olacağını ümid ederim. Vaziyeti hariciyemiz gittikçe iyileşiyor."

Akil Muhtar: «Dekan kaldığım sürece kızlar buraya giremez»

Hanımlarımızın doktor olup olmayacakları konusu hâlâ halledilememiştir. Sıhhiye Umum Müdürlüğü tarafından hanımlarımızın Tıbbiye Mektebi'ne kabulleri ile ilgili olarak gönderilen yazıya hiçbir cevap gelmediğinden Sıhhiye Umum Müdürlüğü yeniden Tıp Fakültesi'ne başvurmuştur.

Tıp Fakültesi Dekanı Doktor Akil Muhtar, büyük çoğunluğun fikirlerine ve görüşlerine karşı gelerek hanımlarımızın doktor olmalarına hâlâ muhalefet etmekte ve **"Ben, Tıp Fakültesi Dekanı kaldığım müddetçe kızlar buraya giremez"** demektedir.

İdrak gazetesi kapatıldı

Siyasî partilerin dünkü deklarasyonunu yayınlayan tek gazete olan Türkiye Sosyalist Partisi sözcüsü İDRAK gazetesi, İtilaf Devletleri polisi tarafından kapatılmıştır.

Ali Fuat Paşa istifa etti

Akşam gazetesi dünkü nüshasında, Ankara'da Kolordu Kumandanı bulunan Ali Fuat Paşa'nın istifa ettiğini bildirmektedir.

Ali Fuat Paşa, Mustafa Kemal Paşa'ya iltihak eden kolordu kumandanlarındandır.

Balkan Harbi hezimetinden sonra Londra konferansında Reşid Akif Paşa'yı gösteren temsilî bir resim. Solda ayakta masanın başında oturanlar soldan sağa Novakaviç, Danef, Venizelos ve Miuşkoviç'tir. Reşid Akif Paşa, Edirne ile Ege'de adaları kurtarabilmek için çırpınmıştır.

DAMAD FERİD, HÜKÜMETİN İCRAATINI ELEŞTİREN BAKANLARI TASFİYE ETTİ

YENİ kabineye alınmayanlardan Reşid Akif Paşa da, Damat'ın Paris'te bir şeyler beceremediğini söyleyenlerdendi.

Damat Ferit'in son kabinesinde sandalyesiz bakan olarak bulunan ve bu defa açıkta bırakılan Reşid Akif Paşa, gazetecilerin sordukları bir suale cevaben:

—**"Son kabine buhranının sebepleri hakkında bir şey bilmiyorum"** demiş ve gerek kendisinin, gerek arkadaşlarının istifası için hiçbir sebep bulunmadığını söylemiştir.

AKŞAM gazetesi dünkü nüshasında, eski kabinede bulunup da, yeni kabineye alınmayanların, Damat Ferit'i, Paris'teki muvaffakiyetsizliğinden dolayı şiddetle tenkid edip tasvip etmediklerini söyleyen kimseler olduklarını zikretmektedir ki, Reşid Akif Paşa da bunlardan biridir.

AKŞAM şunları da bildirmektedir:

"Paris'ten bir şey beceremeden dönen Damat Ferit Paşa, kabine arkadaşlarının kendisini tasvip etmemelerinden yeise kapılmış ve bu sebeple de Hükümet içinde ittihad bulunmadığını ileri sürüp, istifaya giderek bunları tasfiye etmiştir."

ALMANYA'DA KARIŞIKLIK

Berlin'de pazartesi günü karışıklıklar olmuştur. Grevci işçiler kızıl bayraklar çekerek yürüyüşler yapmışlardır. Grevler yayılmış ve halk greve katılmayan trenlerle tramvayları durdurmuşlardır. Polis, grevcilere ateş açmış, grevciler de mukabele etmiştir.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PERŞEMBE 24 TEMMUZ 1919

ERZURUM KONGRESİ DÜN AÇILDI

BAŞKANLIĞA MUSTAFA KEMAL SEÇİLDİ

ANADOLU'nun, İstanbul'dan ayrılarak, müstakil ve ayrı bir idare altında millî birliğe ve mücadeleye doğru gidişinin ilk tezahürü olan Erzurum Kongresi dün 56 delegenin iştirakı ile açıldı. Mustafa Kemal Paşa başkanlığa seçildi ve yaptığı konuşmada, vatanın kurtuluşuna giden yolda bütün engellerin muhakkak ve mutlaka millet tarafından kırılıp süpürüleceğini ilân etti.

Kongre, tek katlı eski bir okul binası olan Ermeni Sansaryan okulunda açıldı. Önce okulun bahçezinde kurbanlar kesildi ve Şiran delegesi Müftü Hasan Efendi bir dua okudu ve amaca uygun kısa bir hitabede bulundu. Saat 11.00'e doğru, Mustafa Kemal Paşa'yı otomobille kongreye getirmiş olan Kolordu Komutanı Karabekir Paşa ile diğer subaylar ayrılıp gittiler.

İngiliz Albayı Ravlinson'un, kongreyi dağıtacağına dair önce yapmış olduğu tehditler nazara alınarak okul binası kapısına Mustafa Kemal'in Yaveri Cevat Abbas, Emir Subayı Ali Şevket ve Recep Zühtü beyler muhafız olarak yerleştirildi.

Mustafa Kemal, Rauf Bey ve diğer delegeler 11.00'de binaya girdiler ve öğrenci sıralarına oturdular. Kongreyi en yaşlı delege Erzurumlu Hoca Raif Efendi kısa bir konuşma ile açtı ve delegelerin yoklaması yapıldıktan sonra bir Başkan ve Başkanlık Divanı üyeleri seçileceğini bildirdi.

İTİRAZLAR

Sürmene delegesi Ömer Fevzi hemen itirazda bulundu. Delegelerin daha yeni bir araya geldiklerini, aralarında konuşup münasip bir başkan adayı bulmaları için vakit bırakılmasını ve bu sebeple de başkan seçiminin ertesi güne tehirini istedi. Giresun delegeleri Dr. Ali Naci ile İbrahim Hamdi ve birkaç arkadaşı daha bu teklifi destekledi. Fakat Trabzon'un merkez delegesi Servet Bey bu teklife itiraz etti, ille de bir müşterek namzet bulmaya lüzum olmadığını söyledi, herkes istediğine serbestçe oy verir dedi.

Bunun üzerine başkanlık seçimi gizli olarak yapıldı. 56 delege katıldı. Mustafa Kemal Paşa 48 oyla Başkan seçildi.

M.KEMAL'İN NUTKU

Bundan sonra Mustafa Kemal ilk tarihî nutkunu söyledi ve vatanın kurtuluş mücadelesinde milletin bütün engelleri muhakkak ve mutlaka kırıp süpüreceğini söyledi, yurt içinde düşmanın çok para sarfederek yıkıcı propagandalar yaptığını, bazı kimseleri, vatansızları kandırdığını belirtti, dikkati çekti. Paşa, İstanbul'un işgâl altında bulunduğunu ve bu sebeple de ancak Anadolu'nun mücadeleyi yürütebileceğini bilhassa belirtti. (Paşa'nın nutkunun tam metni ikinci sahifemizdedir.)

Memleketin Avrupa'nın büyük devletleri tarafından nasıl parçalanmak istendiğini madde madde anlatan ve dünya durumunu da izah eden Mustafa Kemal'in uzun nutku dakikalarca heyecanla alkışlandı.

KOMİSYONLAR

Bundan sonra değişik konularda çalışmalarda bulunmak üzere, (Nizamnâme), (Matbuat), (Maliye) ve (Belgeleri inceleme) komisyonları seçildi. (Nizamnâme) komisyonuna Mustafa Kemal, Servet Bey (Trabzon), İzzet Bey (Trabzon), Zeki Bey (Gümüşhane), Rıfat Bey (Tokat) seçildiler.

Rauf Bey de (Matbuat) komisyonuna seçilerek başkanlığa getirildi.

Kongrenin ilk günü böylece sona erdi. Çalışmalara bugün öğleden sonra devam edilecektir.

NEDEN İTİRAZ ETMİŞLER

Dün Mustafa Kemal Paşa'nın Kongre Başkanlığı'na seçilmesini önlemeye çalışan fakat muvaffak olamayan delegelerden Dr. Ali Naci dün akşam Mustafa Kemal Paşa'yı ziyaret etmiş ve seçime katılmamalarının Paşa'nın şahsına karşı bir hareket olmadığını, bir prensip meselesi bulunduğunu söylemiştir. Bu delegeler, kongrenin bir halk hareketi olarak kalması ve askerin işe karıştırılmaması görüşünde bulunduklarından bahsetmişlerdir. Fakat Ömer Fevzi'nin hareketi, doğruca askere ve Ordu'ya karşı beslediği husumetten doğmaktadır. Bu delegenin daha Erzurum'a geldiğinde Karabekir'e "Orduya lüzum yok. ordular dağıtılmalıdır" dediği hatırlatılmaktadır.

ANLAŞILAMADI

Diğer taraftan Mustafa Kemal'in kongreyi sivil elbise ile mi, yoksa üzerinde askerî üniforması bulunduğu halde mi açtığı konusunda da delegeler değişik şeyler anlatmışlardır. Kongrede bulunan Erzurum Delegesi Dursunbeyzade Cevat ile Bitlis Valisi Mazhar Müfit "Sivil elbise ile kongreyi açtı" derken, Paşa'yı kongre binasına kadar otomobili ile getiren Karabekir ile delegelerden Dr. Ali Naci, İbrahim Hamdi, Zeki (Gümüşhane) ve Abdullah Hasip beyler "Hayır, askerî üniforma ile geldi ve bu hal itirazlara yol açtı" demişlerdir. Zeki Bey, yapılan ikaz üzerine Paşa'nın elbisesini değiştirmeye gittiğini ve bu sebeple de kongreye yarım saat ara verildiğini nakletmektedir.

Erzurum Kongresi'nde dün başkanlığa seçilen Mustafa Kemal Paşa delegeler arasında.

Yabancı polis kuvveti Sultanahmet mitingini dağıttı

Yabancı Polis Kuvveti Komutanı General Fuller, mitingin dağıtılması işi ile bizzat meşgul oldu.

Dün siyasî partilerle cemiyetlerin ve yüksek tahsil gençliğinin Damat Ferit aleyhine yapmaları beklenen protesto mitingi, şehrimizi işgâl altında bulundurmakta olan Yabancı Polis Kuvveti ve bunun emri altında bulunan Türk zabıtası tarafından yasaklanmış ve Sultahahmet meydanında yasağa rağmen toplanmaya başlamış olan kimseler de polis kuvveti marifetiyle dağıtılmışlardır.

Yabancı Polis ve İnzibat Kuvveti Komutanı General Fuller, dağıtma ameliyesi esnasında bilhassa hâdise mahallinde bulunmuş ve direktifler vermiştir. İstanbul şehri Polis Müdürü Umumisi Nurettin Bey de yanından ayrılmamıştır.

İdrak gazetesi sahibi örfi idare sınırları dışına çıkarılacak

Hüseyin Hilmi'nin sahibi bulunduğu İDRAK gazetesinin Damat Ferit aleyhindeki deklarasyonu yayınlanması sürülmesine sebep gösteriliyor.

"Türkiye Sosyalist Partisi" Lideri Hüseyin Hilmi Bey'in polis tarafından aranmakta olduğu öğrenilmiştir. İlgililerin verdikleri bilgiye göre, Hüseyin Hilmi Bey, örfi idare sınırları dışına sürgün edilecektir.

Hüseyin Hilmi'nin sahibi bulunduğu İDRAK gazetesi, önceki gün, siyasî partilerle cemiyetlerin Damat Ferit'i ağır şekilde suçlayan müşterek deklarasyonlarını yayınlayan tek gazete olmuş ve bu sebeple de İDRAK süresiz olarak kapatılmıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN TARİHİ NUTKUNUN TAM METNİ

ERZURUM

Mustafa Kemal Paşa tarafından kongrenin dünkü açılış gününde söylenen tarihî nutkun tam metni aşağıdadır:

"Muhterem Murahhas Efendiler.

Kongremiz heyet riyasetine âcizlerini intihap eylemek suretiyle gösterilen asar-ı itimat ve teveccühe hassaten teşekkür ederim. Bu münasebetle bazı mâruzatta bulunmak isterim.

Efendiler,

Tarih ve hâdisatın sevki ile bilfiil içine düştüğümüz bugünkü kanlı ve kara tehlikeleri göremeyecek ve bundan müteheyyiç ve müteessir olmayacak hiçbir vatanperver tasavvur edilemez.

Harbi Umuminin sonlarına doğru, milliyetler esasına müstenit vâidler üzerine Hükümet-i Osmaniyemiz de adilâne bir sulha nail olmak emeliyle mütarekeye tâlip oldu. İstiklâl uğrunda namus ve şehâmetiyle döğüşen milletimiz, 30 teşrinievvel 1334'de imzalanan mütarekenâme ile silahını elinden bıraktı.

Devletlerin şahsiyet-i mâneviyesi ve vazi-ül imza murahhasların namus-u zâtileri zamanve mütarekenâme ahkâmı bir tarafa bırakılarak itilâf devletleri kuvayî askeriyesipayitahtı saltanat ve makarrı celili hilâfet olan İstanbul'umuzu işgâl etti. Gün geçtikçe artan bir şiddetle hukuku hilâfet ve saltanat, haysiyeti hükümet, izzetinefsi millîmiz tecavüz ve taaddiereuğradı. Tebaaî Osmaniye'den olan Rum ve Ermeni anasırı gördükleri teşvik ve müzaheretin netayiciyle de namusu millîmizi cerihadar edecek taşkınlıklardan başlayarak nihayet hazin ve kanlı safhalara girinceye kadar küstahane tecavüzata koyuldular. Fakat derin bir telehhüf ile itiraf etmeliyiz ki, bu cüretler sekiz aydan beri, birbirini tâkiben mevkii iktidara geçen, murakabei milliyeden azade hükümeti merkeziyenin, birinin diğerinden daha fena olarak gösterdiği zaaf ve acz arasından ve payitahtta ve bazı bazı matbuatta görülen pek mazmun ihtirasattan ve vicdanı millinin inkâr, kuvayı millîyenin ihmâl olunmasından ivüs'at bulmuştur.

● GAYRI İNSANI EMELLER

Salifülarz esbap ve payitahtı kefaletinde bulunan iş bu müsaltanatın da mahsur ve tamamıyla murakabeye tâbi kalması yüzünden artık bu vatanda mukaddesat ve mukadderata sahip bir kudret ve iradeî millîyenin mevcut olmadığı zehabı Batılı hükümran olmuş ve cansız bir vatan, kansız bir millet nelere müstahak ise, bu muhaba onların tatbikatına itilaf devletlerince başlanmıştır.

İnkisamı vatan mevzubahis ve karar olarak vilâyeti şarkiyemizde "Ermenistan", Adana ve Kozan havalisinde "Kilikya" namlarında Ermenistan, Garbî Anadolu'nun İzmir ve Aydın havalisinde Yunanistan, Trakya'da payitahtımızın kapısına kadar kezalik Yunanistan Karadeniz sahillerimizde "Pontus" Krallığı ve ondan sonra bakiyeî aksamı vatanda da ecnebî işgâl ve himayesi gibi artık 650 seneden beri müstakilen saltanat sürmüş ve tarihî adlü celâdetini vaktiyle Hindistan hududuna, Afrika'nın ortasına ve Macaristan'ın garbine kadar yürütmüş olan bu milletin esarete, kölelik payesine indirilmesi ve nihayet bu devletin sahifei tarihini kapatarak mezarı ebediyete defnetmek gibi insaniyet ve medeniyetle ve alelhusus milliyet esasaliyte kabili telif olmayan emeller cây-ı kabul ve tasvip bulmuş ve görülüyor ki tatbikat devresi de başlamıştır.

● İZMİR, AYDIN BERGAMA, MANİSA

Bu tatbikat bu anda gözümüzün önünde hazin bir surette cereyan ediyor. İzmir, Aydın, Bergama ve Manisa havalisinde şimdiye kadar binlerce anaların, babaların, kahramanların ve çocukların revan olan hun-î pâki, Aydın gibi Anadolu'muzun en güzide bir şehrinin Yunanlıların zalim ve ateşin tahribatına kurban oluşu, muhtelif aksam-ı memleketin İtalyan ve saire işgâli altına alınışı ve dahile doğru elim bir surette muhaceret yapılması elbette gayret-i Allah'a ve gayret-i millîyeye dokunmuştur.

Dün Erzurum Kongresi açılışında mühim bir nutuk söyleyen Mustafa Kemal Paşa.

● İFLASA MAHKUM HÜKÜMLER

Efendiler,

Malûm hakayiktendir ki, tarih, bir milletin kanını, hakkını varlığını hiçbir zaman inkâr edemez. Binaenaleyh böyle bir nikab-ı batılın arkasından vatanımız ve milletimiz aleyhine verilen hükümler, kanaatler muhakkak mahkûm-u iflastır.

Ve işte bütün bu menfur zulümlerden ve bedbaht acizlerden, tarihimize karşı reva görülen haksızlıklardan müteessir olan vicdan-ı millî nihayet sayha-i intibahını yükseltmiş ve Müdafa-i Hukuku Millîye ve Redd-i İlhak gibi muhtelif namlara ve fakat aynı mukaddesatın temin-i siyaneti için tebarüz eden millî cereyan, bütün vatanımızda artık bir elektrik şebekesi haline girmiş bulunuyor. İşte bu şebeke-i azimkâranenin vücuda getirdiği ruh-u celadettin ki mübarek vatan ve milletin mukaddesatını tahlis ve himayeye müstenit son sözü söyleyecek ve hükmünü tatbik ettirecektir.

Efendiler,

Vaziyet-i umumiye ve hususiye hakkında cümlenizce malûm olan bazı hususatı burada tekrar hatırlatmayı faideden hali bulmuyorum:

a— Dört aydan beri Mısır'da istiklâl-i millînın temini ve istirdadı için pek kanlı vekayı ve ihtilâlât devam ediyor. Nihayet İngilizler tarafından bittevfik Malta'ya götürülmüş olan murahhaslar tahliye olunmuş ve Paris Sulh Konferansı'na azimetlerine muvaffakata mecbur olmuşlardır.

b— Hindistan'da istiklâl için vasi mikyasta ihtilâller oluyor. Maksad-ı millîlerine vusul için bankalar, Avrupa müessesatı, demiryolları bombalarla tahrip ediliyor.

c— Afganistan ordusu da Ingilizlerin, millîyeti imha siyasetine karşı harp ediyor. İngilizlerin bel bağladıkları hudud kabailinin dahi Afganlılara iştirak ettiğini, ve bu yüzden İngiliz askerlerinin dahile çekilmeye mecbur olduğunu İngiliz gazeteleri itiraf etmişlerdir.

d— Suriye'de ve Irak'da Ingilizlerin ve Ecnebilerin tahakküm ve idaresinden tekmil Arabistan hal-i galeyandadır. Arabistan'ın her yerinde Ecnebi boyunduruğu reddolunuyor. Yalnız refah ve saadet-i memleket için ecnebilerin iktisadî ümranî, medenî vesaitinden muavenete rıza gösteriliyor.

Bağdat ve Şam içtima-i umumileri her tarafa bu kararı neşretmiştir.

● RUSYA VE KAFKASYA'DA...

e— Ahiren devletler arasında hâsıl olan rekabet münasebeti ile İngilizlerin Kafkasya'dan kâmilen çekilmesine karar verilmiş ve tatbikat bir müddetten beri başlamıştır. İtalyan kuvvetlerinin Batum tariki ile Kafkasya'ya gelmesi mukarrer ise de İtalya'daki ve Kafkasya'daki ahval-i dahiliye münasebetiyle bu kararın tatbikinden korkuyorlar.

f— İstiklâl-i millîlerini tehlikede gören ve her taraftan istilâya mâruz kalan Rus milleti bu tahakküm-ü umumiye karşı bütün efrad-ı milletinin kudret-i müşterekesi ile çarpışıp ve umumun malumu olduğu veçhile bu kuvvet kendi memleketleri dahilinde galebe çalmış ve kendi üzerine musallat olan milletleri de daire-i nüfuz ve sirayetine almakta bulunmuştur.

g— Şimâli Kafkas, Azerbeycan ve Gürcistan birbirleriyle ittihad ederek mevcudiyet-i millîyeleri aleyhine yürümek isteyen Denikin ordusunu harben tazyik ve Karadeniz sahiline sürmüştür.

● ERMENİSTAN

h— Ermenistan'a gelince: Bir fikr-i istilâpperverde eden Ermeniler, Nahcivan'dan Oltu'ya kadar bütün ahali-i İslâmiyeyi tazyik ve bazı mahallelerde katliam ve yağmagerlikte bulunuyorlar. Hudutlarımıza kadar İslâmları mahva mahkûm ve hicrete mecbur ederek Vilâyet-i Şarkiyemiz hakkındaki emellerine doğru emniyetle tekerrüp etmek ve bir taraftan da 400.000 olduğunu iddia eyledikleri Osmanlı Ermenisini bir istinatgâh olmak üzere memleketimize sürmek istiyorlar.

Karadeniz'in garp tarafındaki vakayie gelince, Macar ve Bulgarlar memleketlerinin mühim bir kısmını istilâ etmek isteyenlere karşı bütün mevcudiyeti millîyeleriyle çarpışıyorlar.

● TRAKYA

Meriç nehri garbinde yani Balkan harbinden evvel devletimizin mâlikhanesi olan Garbi Trakya'nın Bulgarlardan alınarak Yunanlılara verilmesi Düvel-i İtilâfiyece karargir olmasından nâşi harekât-ı tatbikiye başlamış ve Yunan işgâl kuvvetlerine karşı Bulgar kuvayı milliyesi tarafından takviye edilen Garbi Trakya mıntıkası dahilinde erdikleri muharebat neticesinde müteaddit Yunan fırkalarını defetmişlerdir.

Vaziyet-i hususiyemize gelince: daha Dersaadet'ten çıkmadan evvel vatan ve milletin çarei tahlisi hakkında birçok rical-i mesule ve muktedire ile görüşülmüştü. Payitaht'daki münevveranın ve din ve devlete hizmetleri mesbuk zevat-ı aliyenin mesai-i masrufeleri kıymettar olmakla beraber tesir ve murakebe altında mahsur bir muhit: kendilerini daima tehdid ve akametle müteessir etmektedir.

● DÜŞMANLARIN PROPAGANDASI

Şurada acıklı bir hakikat olmak üzere arzedeyim ki, memleketimizde külleyitli ecnebi parası ve propagandaları cereyan ediyor. Bundaki gaye âşikârdır ki, hakekatı millîyeyi hâkim bırakmak amal-ı millîyeyi felce uğratmak, Yunan, Ermeni amalini ve bazı aksam-ı mühimmei vatanı işgâl gayelerini tahsil etmektir. Bununla beraber her devirde ve her memlekette ve her zaman zuhur ettiği gibi bizde de kalp ve asabi zaif, gayri müdrik insanlarla beraber vatansız ve aynı zamanda refah ve menfaat-i şahsiyetini vatan ve milletin zararında arayan esafil de vardır...

En son olarak niyazım şudur ki, Cenab-ı Vacibülâmâl Hazretleri Habib-i Ekremi hürmetine bu mübarek vatanın sahip ve müdafii ve inayeti celile-i Ahmediyenin ilâ yevm millet-i necibemizi ve makam-ı-ülkıyam hârisi esdakı olan saltanat ve hilâfet-i kübrayı masun ve mukaddesatımızı düşünmekle mükellef olan heyetimizi muvaffak buyursun... Amin."

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

CUMA 25 TEMMUZ 1919

ERZURUM KONGRESİNE KATILANLARIN LİSTESİ

ERZURUM, —
Dün çalışmalarına başlayan tarihî kongreye katılan delegelerin listesi aşağıdadır:

MERKEZ:
Mustafa Kemal Paşa (Eski Ordu Komutanı)
Hüseyin Rauf Bey (Eski Bahriye Bakanı)
Hoca Raif Efendi (Eski mebus)

BAYBURT:
Tevfik Bey (Hazine Vekili)
Abdullahağazade Zahit Bey (Eşrafdan, çiftçi)

HINIS:
Celâl Bey (Çiftçi)

İSPİR:
Cemal Bey (Dava vekili)

KİĞİ:
Yazıcızade Sait Bey (Eşrafdan, çiftçi)

NARMAN:
Sait Bey (Eşraftan çiftçi)

HASANKALE
Kâğızmanlı Battal Bey (Tüccar)
Cevat Bey (Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu kâtip üyesi)

TERCAN:
Namıkefendizade Ahmet Bey (Eşraftan çiftçi)

TORTUM:
Kâzım Bey (Emekli Binbaşı)

YUSUFELİ:
Ahmet Bey (Eşraftan çiftçi)

DOĞU BEYAZID:
Künbetli Gençağazade Hüseyin Avni (Avukat)

DİYADİN:
Nalbantoğlu İsmail Bey (Emekli Yüzbaşı)
Mustafa Bey (Tüccar)

KARA KİLİSE:
Necati Bey(Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi ve ALBAYRAK gazetesinin sahibi)

ERZİNCAN:
Hacı Fevzi Efendi (Nakşibendi Şeyhi)

KURUÇAY:
Şevki Efendi (Müftü)

PLÜMER:
Abbas Efendi (Emekli Komiser)

REFAHİYE:
Kemal Efendi (Çiftçi)

ELEŞGİRT:
Maksut Efendi (Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi ve Eski Evrak Müdürü)

MERKEZ:
Hacısalihzade Servet Bey (Eski mebus)
Abanozzade Hüseyin Efendi (Eşraftan)

GÜMÜŞHANE:
Kadirbeyzade Zeki Bey (Eşraftan tüccar)

KELKİT:
Osman Efendi (Müftü)

ŞİRAN:
Hasan Fahri Efendi (Müftü)

MAÇKA:
Eyübzade İzzet Bey (Eski mebus)

HEMŞİNLİ:
Hemşinli Hoca Necati Efendi (Seda-i Millet gazetesi sahibi)
Abaza Hakkı Efendi (Dava vekili)

OF:
Yunus Efendi (Öğretmen)

SÜRMENE:
Eyübzade Ömer Fevzi Bey (Avukat ve gazeteci)
Kulaçzade Ahmet Efendi (Tüccar)

PULATHANE:
Serdarzade Hasan Efendi (Çiftçi)

VAKFIKEBİR:
Kellecioğlu Abdullah Hasib Efendi (Öğretmen)

GİRESUN:
Ali Naci Bey (Doktor ve gazeteci)
Kâtipzade İbrahim Hamdi Bey (Mühendis ve gazeteci)

TİREBOLU:
Yusuf Zifa Efendi (Eski Bucak Müdürü)

ORDU:

Hasan Efendi (Avukat)

MERKEZ:
Fazlullah Efendi (Öğretmen)
Ziya Bey (İl Bayındırlık Baş kâtibi)

AMASYA:
İbrahim Süreyya Bey (Eski mutasarrıf)

TOKAT:
Rıfat Bey (İl Bayındırlık Müdürü)

SUŞEHRİ:
Hakkı Bey (Çiftçi)

ZARA:
Recep Efendi (Emekli Yüzbaşı)

MESUDİYE:
Mustafa Efendi (Eski mebus)

KARAHİSAR ŞARKI:
Mumcuoğlu Cemil Bey (Doktor)

ALUCRA:
Hüseyin Efendi (Emekli memur)

MERKEZ:
Süleyman Bey (Emekli Binbaşı, Erzurum Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu muhasip üyesi)

SİİRT:
Hacırecepefendizade Hacı Hafız Efendi (Erzurum Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi)
Hafız Cemil Efendi (Kur'an öğretmeni)

MERKEZ:
Kâzım Bey (Gümrük Mütevellisi, Erzurum Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu üyesi)
Malyemez Tevfik Bey (Tüccar ve çiftçi)

KONGREDE ALINACAK KARARLARIN ESASLARINI HAZIRLAYACAK BİR KOMİSYON KURULDU

ERZURUM, —

KONGRE dün öğleden sonra sivil elbiseler giymiş olan Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında toplanarak çalışmalarına devam etti.

Önce Trabzon'un Sürmene ve Giresun delegeleri ile Şebin Karahisar delegesinin imzaladıkları bir önerge okundu. Bunda, zabit kâtipleri tayin edilmeden münakaşaların başlamaması ve Kongre'ce seçilecek bir heyet tarafından gazete çıkarılması, kongrenin amacı hakkında Türkçe, Fransızca, İngilizce olarak yayınlanacak bir bildirinin İstanbul'daki itilâf devletleri temsilcilerine gönderilmesi ve ayrıca kongrece alınacak kararların esaslarını hazırlamak üzere 15 kişilik bir program komisyonunun seçilmesi isteniyordu.

Tartışmalardan sonra kongrenin açık olduğu, ayrıca bir beyanname yayınlamasına lüzum olmadığı belirtildi ve bir program komisyonu seçilmesine dair madde kabul edilerek şu delegeler bu komisyonda vazife aldı:

Raif (Erzurum), Rauf (Erzurum), Necati (Erzurum), Servet (Trabzon), Tevfik (Bayburt), Ömer Fevzi (Sürmene), Ziya (Sivas), Kazım (Van), Fazlullah (Sivas), Süleyman (Bitlis).

Ayrıca Damad Ferid hükümeti tarafından yayınlanan ve kongreyi Anayasa'ya aykırı bir "Mebusan Meclisi" gibi gösteren, doğu illerinde karışıklıklar çıktığına ve mülki ve askerî memurların kongreye mani olmalarını isteyen tamimi etrafından tartışmalar oldu. Delegeler bu tamimdeki iddiaları teker teker reddettiler ve Başkan Mustafa Kemal Paşa'nın teklifini İstanbul'a hükümete ve Padişah'a kongre adına bir cevap gönderilmesi kabul edildi. (Bu cevab diğer sütunlarımızdadır.)

Erzurum Kongresi'ne katılan delegelerin ortak bildirisi

«Anayasayı çiğneyen başbakanın kendisidir»

ERZURUM,

KONGRE heyeti dün bir beyanname yayınlayarak, İstanbul Hükümeti Başkanı Damad Ferid'in, "Anadolu'da karışıklık çıktığına" ve Erzurum Kongresi'nin anayasaya aykırı bulunduğuna dair tamimini cevaplamış. Başbakanı, hakikatleri tahrif etmekle, anayasayı bir yıldan beri çiğnemekle suçlamıştır.

Beyannamede, Başbakanın Anadolu'da karışıklık çıktığını ileri sürmekle, mütarekenin 24 üncü maddesi gereğince itilaf devletlerinin doğu illerimizi işgal altına almalarını da sağlamakta olduğu belirtilmiş ve hükümet tamimindeki hususların derhal tekzip edilmesini istemiştir.

Beyannamede: "Kongre'yi Meclisi Mebusan mahiyetinde göstererek esasen bir seneye karip müddetten beri her defa kanunu esasinin madde-i mü teallikasına muhalif hareket eden hükümetin millete bigayri hakkın atf-ı cürüm evlemesi hakikatin ne derecelerde tahrif edildiğine bariz bir numunedir" denilmekte ve şöyle devam edilmektedir:

"Memurin-i mülkiye ve askeriyenin menfai-i aliyei vataniyeyi muhafazaya hadim heyetlerden ibaret olması itibariyle de aynı gayeyi temine matuf olan maksadı milliye için ellerinden gelen suhuleri ve muaveneti ibraz eyeleleri icab ederken men ve zevrile ihtar buyrulmaları ezhan-ı beşerin hüsnü-ü tevile kudretyap olamıyacağı mesaildedir."

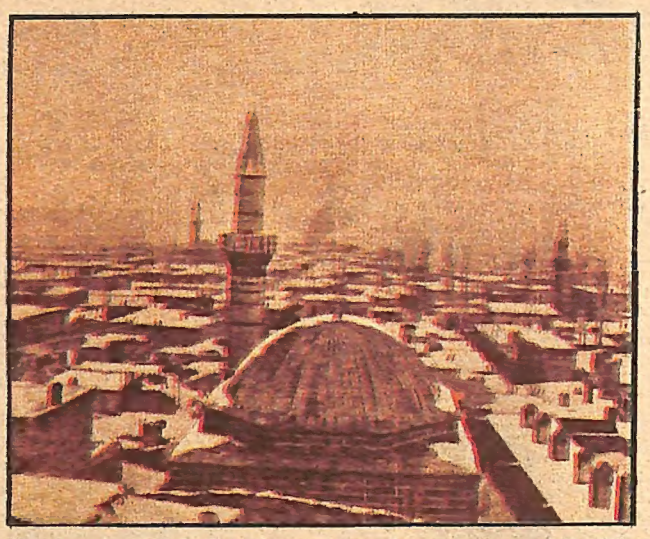

Yurdun, istiklâlimizin kurtarılacağına dair yeni ümitler doğmasına sebep olan kongrenin toplandığı Erzurum şehrinin geçen kış çekilmiş bir fotoğrafı.

KARABEKİR'İN TELGRAFI

Bundan birkaç gün evvel azledilen Mustafa Kemal Paşa'nın yerine Üçüncü Ordu Müfettişliği'ne tayin edilmiş olan 15'inci Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir de Harbiye Bakanlığı'na dün aynı konuda bir telgraf yollamış, Başbakan Damad Ferid'i tekzip etmiş, doğu illerinde hiçbir noktada karışıklık bulunmadığını bildirmiştir.

Karabekir Paşa da, mütarekenin 24 üncü maddesini hatırlatarak. Damad Ferid'inbu beyanının gazetelerde de yayınlanmış olmasının memleketin başına felâketler getirebileceğini tasrih ederek, durumun süratle tashihini istemiş ve demiştir ki:

"Aksi takdirde maazallah memleketin, daima bahane arayan itilaf kuvvetlerince hemen işgal altına alınması için gayrî kabili red ve itiraz bir tarihi vesika teşkil edeceğine binaen bunun asar ve netayicinden pek ziyade memul olan galeyane ve bunun vekayı ve hâdisata zemin ve sebebiyet verilmemesini pek çok merbut olduğum din ve vatanımın selâmeti namına zatı devletlerinden arz ve istirham eylerim."

Kadı Hurşit Efendi, Damad Ferid'in emrini dinlemedi

ERZURUM, —

ŞAHSI mazeretleri dolayısiyle şehrimizden ayrılmış olan Vali Münür Beye vekalet etmekte olan Kadı Hurşit Efendi, Başbakan Damad Ferid'in kongrenin toplanmasına mani olunması hususunda yollamış olduğu tamimi almış ve Jandarma Kumandanı Ferit Bey'e, tamimin nazarı itibara alınmıyacağını ve kongre çalışmalarına katiyen müdahale edilmeyip yardımcı olunacağını tebliğ etmiştir.

Şehrimizde hükümeti de, padişahı da avucu içinde bulunduran ve her istediğini yapan İngiliz Yüksek Komiseri Amiral Kaltorp.

AMİRAL KALTORP'A GÖRE:

«Bütün siyasî partiler İngiliz mandasına taraftar»

İNGİLİZ Yüksek Komiseri Amiral Kaltorp'un, Londra'ya Dışişleri Bakanı Lord Curzon'a dün bir telgraf daha yolladığı ve "Bütün siyasî partilerin tek bir manda idaresine taraftar" bulunduklarını ve bunun da İngiliz mandası olduğunu bildirdiği öğrenilmiştir.

Amiral Kaltorp bu şifre telgrafında, İngiltere'nin, bu cereyanı teşvik edici bazı teşebbüsleri olursa - meselâ Anadolu'da Yunan ileri hareketinin ve işgal bölgesinin sınırlandırılması ve bunun ilânı gibi - çok büyük gelişmeler olabileceğini de belirtmiştir.

İngiliz Yüksek Komiseri, Damad Ferid'in hiçbir şekilde iktidarı bırakmak niyetinde olmadığını Padişah tarafından desteklendiğini de bildirmiş ve Damad Ferid kabinesindeki bakanların çoğunun seçimlere taraftar gözüktüklerini kaydetmiştir.

Yunan Divan-ı Harbi bir ayda 210 kişiyi yargıladı

Üç kişi idama, 5 kişi de müebbet hapse mahkûm oldu

IZMİR

YUNAN fevkalâde divan-ı harbi, faaliyete geçtiği mayıs ortalarından itibaren bir ay zarfında 210 kişiyi muhakeme etmiş, bunlardan üçünü idama, beşini müebbet hapse, 168'ini de muhtelif hapis cezalarına çarptırmıştır.

Bu açıklamada mahkûm edilnlerin isimleri verilmemiştir.

Diğer taraftan Yunan işgal kumandanlığı dün yayınladığı bir beyannamede "yalan haber yayanların" derhal yakalanarak beş yıl ağır hapse mahkûm edileceklerini ilân etmiştir.

Son zamanlarda millî kuvvetlerle işbirliği yapan birçok Izmir'linin geniş faaliyet gösterdikleri ve Yunan aleyhtarı propagandanın şiddetlendiği görülmüş ve bu sebeple Yunan kumandanlığı bu son beyannameyi yayınlamak zorunluğu duymuştur.

YUNAN GENERALİ

Gazetelerin verdiği bir habere göre, Yunan kuvvetleri kumandanı General Paraskevopulos küçükken ilk tahsilini İzmir'de bir Rum mektebinde yapmıştır.

Paraskevopulos önceki gün bu Rum okulunu ziyaret etmiş ve 5 bin drahmi teberruda bulunmuştur.

Yunan kuvvetleri kumandanı'nın İzmirli Rumlardan olduğu ilk defa açıklanmaktadır.

Hilmi Bey

POLİS, TÜRKİYE SOSYALİST PARTİSİ BAŞKANI HİLMİ BEY'İ BULAMADI

TÜRKİYE Sosyalist Partisi liderinin (Matbuat Kanunu'na muhalefetten) sürüleceği bildiriliyor.

Polis bütün aramalarına rağmen henüz Hüseyin Hilmi Bey'i ele geçirememiştir. "Türkiye Sosyalist Partisi" lideri evinde bulunamamıştır.

Polis müdüriyeti, Hüseyin Hilmi Beyin, Matbuat Kanunu'na muhalefetten örfi idare sınırları dışına sürüleceğini açıklamıştır. Hilmi Beyin, sahibi bulunduğu İDRAK gazetesinde, sansür idaresinin kati talimatına rağmen, Damad FeridPaşa'yı ağır bir şekilde suçlayan partilerin beyannamesini yayınlamakta ısrar ettiği ve yayınladığı hatırlatılmaktadır.

Mustafa Kemal Paşa Erzurum Kongresi'ni açış konuşmasında Mısır'da milliyetçilerin İngilizlerle mücadele halinde olduklarını bildirmiştir. Yukarıdaki fotoğraf Mısır yüksek tahsil talebelerinin Kahire'de yaptıkları son nümayişlerden biri esnasında çekilmiştir. Gençler "İstiklâl... Hürriyet..." diye bağırarak gösteriler yapmışlar ve kendilerini dağıtmak isteyen İngiliz askerî polisi ile çarpışmışlardır.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

CUMARTESİ 26 TEMMUZ 1919

Üçüncü Damad Ferid kabinesi yeni bir buhranın eşiğinde

Mustafa Kemal'in yüzünden kabinede değişikliklerin olduğu ve bazı bakanların istifa ettiği söyleniyor

ÜÇÜNCÜ Damat Ferid kabinesinde yeniden değişiklik olacağına dair ısrarlı şayialar dolaşmaktadır. Bazı bakanların istifa ettikleri veya etmek üzere olduklarına dair söylentiler vardır.

Öğrendiğimize göre, daha yeni kurulmuş olan Damad Ferid kabinesindeki bu ihtilaf Mustafa Kemal Paşa hakkında, alınması düşünülen bazı kararlardan doğmaktadır.

İstifa edecekleri söylenenler arasında sandalyesiz bakan ve eski başbakanlardan Nâzım Paşa ile Tevfik Paşa'nın da bulunduğu söylenmektedir.

ATİNA'YA GÖRE

ATİNA

Yunan gazeteleri, üçüncü Damad Ferid kabinesinin yeni bakanları hakkında bazı haberler vermekte ve bilhassa sandalyesiz bakan Nâzım Paşa ile İçişleri Bakanı Adil Bey'i tenkit ederek bunların değiştirilmesi gerektiğini yazmaktadır.

Yunan basınına göre, Nâzım Paşa "Alman terbiyesi" alarak yetişmiş bir "Alman taraftarı"dır. Gazeteler, yeni İçişleri Bakanı Adil Bey'in 1909'da "Adana'dan 20.000 Ermeni sürgün edilirken" de İçişleri Bakanı bulunduğunu iddia etmekte ve hatta o zaman Ermeni mebusların kendisinden şikâyetçi olmuş bulunduklarını ileri sürmektedir.

1919 ANADOLU'SU VE CEFAKAR TÜRK KADINI

Balıkesir'de de millî bir kongrenin toplanması kararlaştırıldı

BALIKESİR

YUNAN tecavüzlerine karşı millî mücadeleyi daha tesirli hale getirmek ve bütün kuvvetleri birleştirmek, çetelikten çıkarıp teşkilâtlandırmak maksadıyla şehrimizde bir Millî Kongre'nin toplanması kararlaştırılmıştır.

Hareketi Milliye kongresinin bu sabah çalışmalarına başlaması beklenmektedir.

Kongreye Balıkesir, Bandırma, Edremit, Burhaniye, Gönen, Balya, Bigadiç, İvrindi, Soma, Erdek, Sındırgı, Akhisar, Kırkağaç, Fart, Kebsud, Giresun, Şamlı ve Konakpınar delegeleri katılacaklardır.

MUHACİRLERE YARDIMLAR

Aydın muhacirlerine yardım etmek ve sıhhî durumlarını teftiş için mahalline gönderilecek Hilalıahmer heyetinden başka görülen âcil ihtiyaç üzerine bir imdat heyetinin daha teşkili ve acele gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Yunan'ın işgal ettiği bölgelerden kaçanların Çine'de, Balıkesir'de ve diğer kasabalarda feci halde oldukları bildirilmektedir. Öğrendiğimize göre Denizli'de Müftü Ahmet Hulusi Efendi'nin başkanlığında kurulmuş olan Denizli Heyet-i Milliyesi, Yunan karşısında hicret edenlere yardımla meşgul olmak üzere Nakibüleşref Zita Efendi'nin başkanlığında bir büro kurmuş ve faaliyete geçmiştir. Ege bölgesinde perişan olan muhacirler arasında 1912 Balkan Harbi'nde Rumeli'den kaçıp gelmiş olanların çoklukta oldukları da bildirilmektedir. Yandaki fotoğraf Balkan Harbi'nin feci sahnelerinden birini aksettirmektedir ve Fransız fotoğrafçısı tarafından Trakya'da çekilmiştir.

Yunan kumandanlığı İzmir'de yeni yasaklamalar koydu

Türk mahallelerinin bulunduğu yerlerde toplantı yerleri saat 11'de kapatılacak

İZMİR

AHENK gazetesinin bildirdiğine göre, Yunan işgal komutanlığı yeni yasaklar ilân etmiştir.

Neşredilen bir tebliğe göre, hükümet konağından Lunapark'a kadar kordonda bulunan bütün umumî mahaller yeni kahvehaneler, birahaneler, lokantalar, sinemalar, tiyatrolar, yaz saati olarak geceyarısından sonra bire kadar açık bulunabilecektir."

Fakat şehrin diğer mahallelerinde (Bilhassa Türk mahalleleri) ve civar kasabalarda içtima yerleri yaz saati olarak 11.00'de kapanacaklardır.

Halkın sokaklarda serbestçe gezebileceği müddet de yeniden kısaltılmıştır.

BELEDİYEDE SUİSTİMAL

İstimlâk edilmiş ve bedelinin ancak bir kısmı ödenmiş olan Büyükdere çayırı etrafında dolaplar döndürülüyor.

Büyükdere çayırının belediye tarafından istimlâkı ile doğan ihtilaf halledilemediğinden yeni bazı suistimallere yol açmıştır.

Verilen bilgiye göre, belediye bir süre önce Büyükdere çayırını istimlâk etmiş ve peşin olarak beş bin lira ödemişti. Yapılan anlaşmaya göre 4 bin lira borçlu kalmıştı. Fakat kâğıt para çıkınca mal sahipleri kâğıt olarak 4 bin lirayı almak istememişler ve altın talep etmişlerdir. Mal sahiplerinin yeniden altın devrinin gelmesini bekledikleri rivayet olunmaktadır.

Diğer taraftan mal sahiplerinin belediyede bazı kimselerle anlaşarak, aldıkları 5 bin altın lirayı bu sefer 5 bin kâğıt lira ile iade edip tekrar çayırlarına kavuşmak için teşebbüsler yaptıkları da söylenmektedir.

Bugün Büyükdere çayırının değeri en azından 50 bin liradır.

İÇİŞLERİ BAKANI, GAZETECİLERE BEYANAT VERECEK

Bundan böyle gazetecilere yalnız İçişleri Bakanı'nın beyanatta bulunması ve diğer bakanların basın temsilcileri ile temas etmemeleri ve beyanda bulunmamaları hususunun kabine toplantısında kararlaştırıldığı öğrenilmiştir.

Nafia Bakanı Ahmet Abuk Paşa, bu haberi dün teyit etmiştir.

Arkencelsk önlerinde Kızıl Ordubirlikleri ile savaşırken esir düşen bir grup İngiliz ve Amerikan subay ve askeri Moskova'da serbest bırakılmıştır. Fotoğrafta, Moskova sokaklarında dolaşmalarına müsaade edilen fakat Rusya'dan ayrılmalarına imkânbulunmayanİngiliz ve Amerikalılardan bir grup görülmektedir.

İRLANDALILAR AYAKLANIYOR

İrlandalılar, İngiliz tahakkümünden kurtulmak için mücadele etmektedirler. Son haftalar zarfında İrlanda yeraltı ordusu mensupları ile İngiliz askerleri arasında yeniden çarpışmalar olmuştur. İrlandalılar, müstakil bir devlet kurma gayreti içindeler. Yukarıdaki fotoğrafta, bundan bir süre önce Dublin'de millicilerin yaptıkları İngiliz aleyhtarı gösteriler İngiliz polisi tarafından dağıtılırken çekilmiştir.

Gazeteler hükümete karşı birleşti

Osmanlı Matbuat Cemiyeti'nin talebi üzerine gazetelerin başyazarları dün bir toplantı yapmışlar ve Damad Ferid kabinesine karşı müşterek bir yol takip hususunda anlaşmışlardır. Fakat Damad Ferid'i desteklemekte olan Sabah gazetesi toplantıya katılmamıştır.

Fiyatlar yükselmeye devam ediyor

AKŞAM gazetesinde, hayat pahalılığının tahammül edilemeyecek seviyeye gelmekte olduğu bildirilmekte ve "**Biz kabine ile uğraşırken muhtekirler meydanı boş buldular, alabildiğine fiyatlar yükseliyor**" diyerek ilâve ediyor:

"**Bugün geçinmek, harp senelerinde yaşamaktan daha güç oldu.**"

Gazete, bütün memleketlerde ihtikara karşı yeni kanunlar çıkarılmakta olduğunu hatırlatarak "**Millet nasıl geçiniyor? Kimsenin sorduğu yok. Fiyatlar her gün biraz daha fazla fırlıyor**" diyor ve hükümetin muhtekirlere karşı tedbirler almasını istiyor.

İngiliz subaylarının beşi ayaklanma sırasında öldürülmüş

LONDRA, DAİLY Chronicle gazetesinin bildirdiğine göre, Bolşeviklere göre savaşmak üzere Arkancelsk'e bol maaş verilerek gönderilmiş olan İngiliz gönüllü subaylarından beşi, bir ayaklanma esnasında katledilmişlerdir.

Verilen bilgiye göre, İngilizler tarafından kurulmuş ve Petrograd savaşında da kullanılmış olan "**Rus gönüllüleri**" birliği içinde önceki gece, ani bir isyan çıkmıştır. Bolşevik oldukları ve gönüllüler arasına girdikleri anlaşılan bir grup İngiliz subaylarını vurmaya başlamış, bunlardan bir kısmı kendilerini nehre atarak kaçmaya çalışmışsa da boğularak ölmüşlerdir. Bolşevik aleyhtarı dokuz Rus da katledilmiştir.

İsyan eden komünistler bütün silahları da toplayarak orman istikâmetine kaçmışlardır. Bunların 200 kişi olduğu anlaşılmıştır..

Diğer taraftan İngiliz donanması tarafından da desteklenen Beyaz Rus kuvvetlerinin, Finli ve Estonyalıların yardımı ile Çarlığın eski başkenti Petrograd'a karşı yaptıkları taarruzlar tamamiyla durmuş ve her an düşmesi beklenen Petrograd Bolşeviklerin elinde kalmıştır.

Milliyet 19

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PAZARTESİ 28 TEMMUZ 1919

Hükümet müsaade etmedi ama

Balıkesir'de de Millî Kongre toplandı

● *Mutasarrıf ve 14. Kolordu Kumandanı, kongrenin silah zoru ile dağıtılması emrini yerine getirmediler*

Erzurum'dan sonra millî bir kongrenin toplanmasına sahne olan Balıkesir'den bir görünüş (öndeki bina hastanedir).

BALIKESİR

HAREKETİ Milliye kongresi önceki gün şehrimizde 41 delegenin iştirakiyle toplanarak çalışmalarına başlamıştır.

İçişleri Bakanlığı'nın buraya gönderdiği telgraflarda, kongrenin toplanmasına müsaade edilmemesi ve ısrar edildiği takdirde silâh zoru ile dağıtılması katiyetle istenmiş olmasına rağmen 14'üncü Kolordu Kumandan Vekili Kâzım Bey'in ve mutasarrıfın işbirliği yapmaları ve İstanbul'a itaati reddetmeleri sayesinde Kongre tesbit edilen gün içtima edebilmiştir.

26 temmuz cumartesi sabahı yapılan ilk toplantıda Başkanlığa Hacim Muhittin Bey'le başkan vekilliklerine eşraftan Vehbi ve Sabri beyler, kitâbete Abdulgafûr ve Hasan efendiler seçilmişlerdir.

Önceki gün ve yapılan toplantılarda, Ege bölgesinde Yunan istilâsına karşı müşterek bir cephe kurulması lehinde konuşmalar olmuştur. Delegeler bu konularda tam bir görüş birliği içindedirler ve mühim kararlar alınması beklenilmektedir.

Kongreye Balıkesir kazası namına Hacim Muhittin, Mehmed Vehbi, Sabri, Keçecizade Hafız Mehmed Emin, Yırcalızade Şükrü, Arabacızade Hacı Hafız Mehmed, Kocabıyıkzade Mehmed, Kunduracı Nuri, Basribeyzade Şevki, Gönenli Osman, Keşkekzade Hacı Baha, Barutçuzade Süleyman, Bandırma namına Yahya Sezai, Riza; Burhaniye namına İbrahim, Hasan; Balya namına Mustafa Çavuş, İsmail; Soma namına eski müftü Hafız Osman, Müftü İsmail; Erdek namına Said, Saib; Akhisar namına Reşad Kâmil, Hüsnü; Kırkağaç namına Ahmed Faik, Müderris Hüseyin; Sındırgı namına Mustafa, Şatırzade Emin; Giresun nahiyesi namına Abdulgafur, Harib Mustafa; Fart nahiyesi namına Daniş, İbrahim; Kebsud nahiyesi namına Basri, Hafız Arif; Şamlı nahiyesi namına Hafız Mehmed; İvrindi nahiyesi namına Hafız Hamid, Mehmed; Bigadiç nahiyesi namına Emirzade Ali, Azazade Mustafa; Konak Pınarı nahiyesi namına Lütfi Bey ve efendiler katılmaktadırlar.

İZZET PAŞA 3. DAMAD FERİD KABİNESİNDEN İSTİFA ETTİ

DAHA bundan bir hafta evvel kurulan üçüncü Damad Ferid kabinesine "Sandalyesiz Bakan" olarak giren eski başbakanlardan İzzet Paşa dün istifasını vermiştir.

İzzet Paşa'nın Damad Ferid kabinesinde vazife almayı kabul etmesi büyük hayret uyandırmıştı. Çünkü bu kabinede Şeyhülislâm Mustafa Sabri'nin 2 şubat 1918'de SABAH gazetesinde çıkan bir yazısında İzzet Paşa'ya gayet ağır bir lisanla hakaret ettiği ve aynı kabinede Adliye Bakanı olan Vasfi Efendi'nin de paşayı İttihadçılıkla suçlayıp kendisinden ağır bir dille bahsettiği biliniyordu.

İzzet Paşa, ancak bir hafta dayanabilmiştir.

İstifasından sonra Paşanın bir yakınına "Evet, telefonla bu memuriyeti teklif ettiği vakit nutkum tutuldu. Reddedemedim, günahkârım" demiştir.

KONGRE, ANA PRENSİPLERİ SAPTIYOR

Doğu Anadolu hiçbir şekilde Osmanlı topluluğundan ayrılmayacak

ERZURUM

KONGRE, cumartesi ve pazar günleri yaptığı toplantılarda hedef ve gayelerini tesbite başlamıştır. Program komisyonunda Mustafa Kemâl Paşa'nın da iştiraki ile hazırlanmakta olan ve kongrenin beyannamesini teşkil edecek olan maddelerden bazıları tamamlanmış ve umumî heyete getirilerek müzakereleri yapılmıştır.

Böylece ana prensiplerin tesbiti işi başlamıştır.

Tesbit edilen prensiplerden ilki şöyledir:

"Samsun ve Trabzon'u da içine alan Doğu Anadolu bölgesi, hiçbir sebep ve bahane ile bölünmesi ve Osmanlı topluluğundan ayrılması, mümkün olamayacak derecede bir bütün teşkil etmektedir.

Bölge halkları, saadette, felâkette, mukadderatta birlik hâlinde öz kardeştirler."

Kongre yarın ana prensipleri tesbite devam edecektir.

HARBİYE BAKANI NE İSTİYOR?

Dün Harbiye Bakanı Nâzım Paşa'nın imzası ile 15'inci Kolordu Kumandanlığına gelen bir şifre telgrafta askerî makamların şehrimizde toplanmış olan kongreye yardımcı olmalarından şikâyet edilmekte ve subayların siyasetle katiyetle meşgul olmamaları istenilmektedir.

Harbiye Bakanı'nın telgrafı aynen şöyledir:

"Vilâyet-i Şarkiyenin herhangi bir mahallinde millî bir kongre tesisine teşebbüs edildiğine ve bu teşebbüsün mevkii fiile çıkması için yapılan muharebata cihet-i askeriyenin vasıta kılındığına muavenet ve müzaherette bulunduğuna dair vesaik vürut etmektedir.

Şu son on senenin bazı vakayii, heyeti askeriyenin siyasî cereyanlara karışmasından ne elim neticeler tahaddüd ettiğine pek büyük bürhandır.

Yalnız evamir-i mübellega-i resmiyeyi kemal-i mutavaatla icra hususunun heyeti askeriyece manevi ve tabii bir vazife-i namus olduğunun unutulmamasını tekrar eder ve ordu ile mensubinin esasen müberra bulunduğuna mutmain olduğum her türlü cereyan-ı siyasîden uzak bulundurulmasını ehemmiyetle talep ve rica ederim."

1908 seçim sandıkları törenle Beyoğlu'ndan geçirilirken...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AÇIKLADI

GENEL SEÇİM YAPILACAK

● Bakanlığın tamiminde derhal seçim hazırlıklarına baslanılması istendi

DÜN İçişleri Bakanlığı'ndan bütün vilâyetlere ve müstakil livalara bir telgraf yollanmış ve kabinenin umumî seçime karar verdiği, bu sebeple derhal hazırlıklara girişilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Kararname gereğince her 50 bin nüfusa bir milletvekili seçilecektir.

Fakat elan bazı müşküllerin bulunduğu da belirtilmektedir. Şöyle ki:

1 — Bugün hemen hemen alâkamızı kesmiş olduğumuz yerlerde seçim yapılabilecek midir?

2 — İşgâl altında bulunan vilâyetlerin durumu ne olacaktır?

3 — Hıristiyanların seçimleri boykot etmeleri yüzünden doğacak durum ne olacaktır?

Meşrutiyette ilk açılan mebusana üye veren vilâyetlerden bir kısmını harpten evvel, bir kısmını da bu harpte kaybettik. Artık Edirne vilâyetinin bir kısmı ile Selânik, Kosova, Manastır, İşkodra, Yanya, Hicâz, Yemen, Basra, Bağdat, Hâlep, Suriye, Beyrut, Trabslusgarp, Cezayir, Bahrısefit vilâyetlerinden Kudüs ve Bingazi, Zor sancaklarından milletvekili seçtiremeyiz.

Musul'un, Aydın'ın, Adana'nın şimdiki hâli de mâlûm. İşgâl altında buraları. Burada seçimlerin yapılmasına işgâl makamları müsaade edecekler midir?

Elimizde kalan diğer yerlerin durumu nazara alınırsa, yeni mecliste 164 milletvekilinin bulunması lâzım gelecektir. Bu 164 milletvekilinin o zamanlar 22'si gayrî müslimdi. Patrikhaneler, seçimlerin boykot edilmesi kararını aldıklarına göre bu durum da halledilememiş durmaktadır.

Kolçak ordusu Uralların ötesine atıldı

PARİS

Fransız gazeteleri, Kızılordu ile bolşevik aleyhtarı Beyaz Rus orduları arasında şiddetli savaşların devam ettiğini ve son günlerde İngiltere tarafından desteklenmekte olan Kolçak ordusunun Uralların ötesine atıldığını yazmaktadırlar.

Bundan birkaç gün evvel İngiliz gazeteleri Kolçak ordusunun Moskova üzerine yürümekte olduğunu bildirmişlerdi.

1908 seçimlerinde, İstanbul sokaklarını heyetler bu şekilde dolaşmış ve seçmenleri sandık başına çağırmıştı.

Bir Fransız subayı, İzmir katliamının nasıl başladığını anlatıyor

PARİS, —

L'ECLAİR gazetesi, İzmir olayları ile ilgili olarak bir Fransız subayı tarafından gönderilen mektubu yayınlamaktadır. Yunan ordusunun İzmir'e çıkışına ve katliam ile yağmaya şahid olan Fransız subayı mektubunda, bu çıkarma ile ilgili olarak Fransız basınında çıkmış olan haberlerin hakikatten çok uzak bulunduğunu da belirtmektedir.

Fransız basını bu olay için:

"Yunan kuvvetleri, halkın büyük sevinç gösterileri arasında İzmir'e çıkmışlardır" demişti.

Fransız subayı ise mektubunda diyor ki:

"Yunanlılar 15 mayıs sabahı karaya çıktılar. Rıhtımda büyük kalabalık toplanmıştı. Metropolit, dinî gösterilerle de bütün aşağı tabakanın heyecanını arttırmıştı. Türkler mukavemet emediler ve kışlalarına çekildiler. Rumlar, tahriklerini arttıra arttıra nihayet bunların sabrını taşırdılar. Birkaç silah sesi duyuldu. Ve bu da katliamın başlangıç işareti oldu."

Fransız subayı mektubunda ateş edenlerin katiyetle Türkler olup olmadığı hususunda da birşey söylenemeyeceğini belirterek bunu, sırf katliama zemin hazırlamak için bizzat Yunanlıların da yapmış olabileceğini ima etmekte ve şöyle devam etmektedir:

"Yunanlılar kışlalara saldırdılar ve içindekilerin bir kısmını katlettiler, bir kısmını yaraladılar. Rıhtım üzerinde Türk kadınlarının peçeleri yırtıldı, bunlara hakaret edildi. Müslümanların dinlerine, peygamberlerine küfredildi. Feslerini çıkarıp yere atmaya ve sonra da bunları yakalayıp ya denize attılar veya süngüleyerek katlettiler."

Fransız subayı bu mektubunda gayet ilginç bir noktaya da temas etmekte, gözü kararmış olan Yunan askerleri ile yerli Rumların fes taşıyor diye kendi ırkdaşlarını dahi öldürdüklerini nakletmektedir.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

SALI 29 TEMMUZ 1919

Erzurum halkı, bu sahneyi bir daha görmemek için silahların İngilizlerin eline geçmesine mani olmuştur. Fotoğrafta Erzurum, Rus işgalinde iken Türklerden alınmış iki sancağı sokaklarda dolaştıran Rus ordusunda gönüllü Ermeni askerleri görülüyor.

HALK, OSMANLI SİLAHLARINI KAÇIRDI

Kars üzerinden Batum'a sevk edilmek üzere Erzurum'dan gönderilen kama ve süngülere Taskesen İstasyonu'nda el kondu

ONBEŞİNCİ Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa'dan Harbiye Bakanlığı'na gelen bir şifre telgrafta, Erzurum'dan Batum'a, mütareke ahkâmı gereğince sevkedilen Osmanlı kama ve sürgü kollarının halk tarafından kaçırıldığı bildirilmiştir.

Karabekir Paşa'nın telgrafı şöyledir:

"Kars üzerinden trenle Batum'a sevkedilmek üzere Erzurum'dan gönderilen Osmanlı kama ve sürgü kollarının Ermeniler içerisinden sevkedileceğini haber alan Horasan, Livin ve civarı, İslâm ahalisi galeyana gelerek 26 temmuz günü mezkûr kama ve sürgü kollarını havi trenin bulunduğu hudut civarında Taşkesen Istasyonuna hücum ederek kama ve sürgü kolu sandıklarını sevk ve muhafazalarına memur zabitan ve efradın mümanaatine rağmen, cebren almışlar ve sandıklarla beraber muhafız zabit ve efradı da götürmüşlerdir. Bunların ahalinin ellerinden kurtarılması ve toplanması için mahall-i vakaya yakın askerî kıtalar tarafından derhal müfrezeler çıkarılmıştır. Sürgü kolu ve kamalarının hemen toplattırılması ve ikinci bir hadisenin vukuuna mahal kalmamak için mezkûr sürgü kolu ve kamaların Erzurum'a gönderilmesi ve halkın teskini için emredildiği maruzdur."

IŞIN IÇYÜZÜ

Şehrimizde toplanmış olan silahların, mütareke ahkâmınca Batum'a sevkedilmesi, Karabekir Paşa ile halk temsilcisinin müştereken hazırladıkları bir tertip sayesinde önlenmiştir.

26 temmuz baskın haberinin içyüzü şöyledir:

Bir zamandan beri bölgedeki İngiliz askerî temsilcisi Ravlinson, 15'inci Kolordu Kumandanı'nın sıkıştırıyor ve toplanmış olan askerî malzemenin, sürgü kollarıyla, kamaların acele Batum'a sevkedilmesini istiyordu. Sınırın ötesinde silahlanmış olan Ermeniler, "Sivas'a... Sivas'a..." diye bağırırken, Türkün elinde kalmış

(Devamı 4. Sayfada)

BALIKESİR'DE DELEGELER KARAR VERDİ:

«Yunanlıları Anadolu'dan atmaya azimliyiz»

Damad Ferid hükümetinin tamimlerine aldırmayarak Balıkesir Millî Kongresi ile beraber çalışmakta olan 14'üncü Kolordu Kumandan Vekili Kâzım Bey.

BALIKESİR HAREKETİ

Milliye Kongresi dünkü toplantısında, delegelerin tamamının iştirakiyle aldığı bir kararda, Yunanlıları Anadolu'dan tardetmeye azmettiğini ilân etmiştir.

Düşmana karşı ciddî bir şekilde teşkilâtlanmak ve savaşları çetecilikten kurtarmak için bir heyeti merkeziyenin teşkili de, müzakere konusu olmuş ve sonunda kabul edilerek bu heyete şu şahıslar seçilmişlerdir:

Hacim Muhittin, Gönenli Osman Bey, Soma eski müftüsü Hafız Osman Efendi, Yörükzade İbrahim Efendi, Akhisar Belediye Reisi Hacı Kadirzade Kâmil Efendi, İzmir Türk Ocağı Murahhası Vasıf Bey.

Heyeti merkeziye, millî hareketin teşkilâtlandırılması, diğer bölgelerin de bu harekete katılmalarının temini, cephelerdeki askerlerin iaşesiyle de meşgul olacaktır.

Anadolu'da müstakil bir hükümetin kurulması söz konusu

İNGİLİZ yüksek komiseri, böyle bir hükümetin kurulması ihtimalinin mevcut olduğunu Londra'ya bildirdi.

İngiliz yüksek komiseri Amiral Kaltorp tarafından önceki akşam Londra'ya Dışişleri Bakanlığı'na gönderilen yeni bir telgrafta, İstanbul'dan ayrı olarak ve Avrupa'ya cephe almış müstakil bir Anadolu hükümetinin kurulması ihtimalinin şimdiden göz önünde bulundurulması gerektiği bildirilmiştir.

Bundan sonra Anadolu'da daha ciddî olaylarla karşılaşılacağını bildiren Amiral Kaltorp, Mustafa Kemal Paşa'nın Erzurum'da Kongre toplamış olduğunu da hatırlatmakta ve bir Türk millî meclisinin İstanbul'da toplanması önlenebilse dahi bu meclisin Anadolu'da toplanmasına mani olunamayacağını da kaydetmektedir.

Şehrimizdeki İngiliz yüksek komiseri, bidayette İngiltere'den çok şeyler beklendiğini fakat İzmir'e Yunan kuvvetlerinin çıkmasıyla, Avrupa Hıristiyan devletlerinden ümit kesildiğini ve bu olayları müteakip seçimlere gidilmesi hususunda kuvvetli bir arzu doğduğunu da eklemekte, son zamanlara kadar durumları iyi olan İngiliz subaylarının artık aynı muameleyi görmediklerini bildirerek, bunların Anadolu'dan geri çekilmelerini tavsiye etmektedir.

Amiral Kaltorp şu sırada seçimlerin "arzu edilmediğini" de ilâve ederek, bu seçimler yapıldığı takdirde, "şovenistlerle komitecilerin" meclise hâkim olacaklarını söylemektedir.

● *Hükümetin yeni uygulaması:*

Parti toplantılarına polis de katılacak

HÜKÜMET tarafından alınan bir karar gereğince dünden itibaren siyasî partilerin toplantılarına polis de

(Baştarafı 3. Sayfada)

birkaç parça silahı da, hele Ermeni arazisinden çerken Batum'a gönderilmesine müsaade etmesine imkân olamazdı. Karabekir Paşa, Ravlinson'un taleplerini uzun zamandır sürümcemede bırakıyordu. Bir ara tren yolunda yıkıntı yaratılmış, silahların sevkedilmemesi bu şekilde izah edilmişti. Fakat Ravlinson, Ermenilere yolu açtırmaya muvaffak olmuş, ısrarlı taleplerine devam etmişti.

Halk, Ermenilerin yolda ele geçirip sonra da kendilerine karşı kullanacakları bu silahları katiyen göndertmek istemiyordu. Bunun üzerine bir komedi tanzim edildi. Halk temsilcileriyle Karabekir gizli bir toplantı yaptılar ve planı hazırladılar.

Karabekir Paşa, geçenlerde Ravlinson'a, mesuliyet kabul edemeyeceğini, halkın galeyan halinde bulunduğunu söyleyerek, kendisine yapılan müracaatları gösterdi fakat Ravlinson'un ısrarı üzerine treni hareket ettireceğini söyledi. Durumdan haberdar edilen Horasan civarı ahalisinden 300 atlı da yolda treni bastı, sandıkları kaçırdı, sevkiyata nezaret etmekte olan İngiliz subaylarını da biraz hırpaladı, fakat bunları gördüklerini anlatsınlar diye serbest bıraktı.

RAVLINSON KÜPLERE BİNDİ!..

Bundan sonra Karabekir Paşa, Ravlinson'a bir yazıyla durumu bildirmiş, sandıkların toplattırılmakta ve Erzurum'a geri getirilmekte olduğunu bildirmiştir.

Olaydan haberdar olan Ravlinson'un küplere bindiği, bağırıp çağırdığı, tehditler savurduğu fakat başka bir şey de yapamadığı öğrenilmiştir.

Ravlinson'un Karabekir'e, "Eğer olay yerinde İngiliz subayları bulunup gözleriyle bu işi tesbit etmeselerdi, inanamayacaktım" dediği duyulmuştur.

katılmaya başlamıştır.

Hürriyet İtilaf Partisi'nin toplantısında polisin hazır bulunması "hoş karşılanmış" ve hiçbir olaya sebebiyet vermemiştir. Fakat toplantıya katılmak üzere Millî Ahrar Partisi merkezine gelen polisler, içeri sokulmamışlardır. Bunun üzerine polis, askerî valiliğin de adamlarıyla birlikte gelerek, parti merkezini basmış ve arama yapmıştır.

Diğer taraftan bir süre önce partiler arasında kurulmuş olan birlik yeniden bozulmuş ve Sulh-u Selâmet, siyasî partilerin müşterek toplantılarına katılmama kararı almıştır.

ALİ KEMAL «ŞİDDET» İSTİYOR

Birkaç gün sonra (PEYAM) gazetesini yeniden yayınlamaya başlayacak olan eski İçişleri Bakanı Ali Kemal, SABAH gazetesinin bir muhabirine, örfi idare rejiminin şiddetle tatbikine taraftar olduğunu söylemiştir.

Ali Kemal, Boğazlayan Kaymakamı merhum Kemal Bey'in, Ermeni tehcirinde rolü olduğu iddiasıyla Beyazıd Meydanı'nda asılması ve bunu müteakip cereyan eden gösterilere temasla da, demiştir ki:

"Bana kalsaydı, Kemal'in cenazesi için para toplayan gazeteleri ebediyen kapatır ve bunları ayrıca cezalandırırdım."

TAHTA KOL VE BACAK FABRİKASI KAPATILDI

VATAN uğruna sınırlarda kol ve bacaklarını kaybeden fakir Osmanlı gazilerine tahtadan kol ve bacak imal etmek üzere evvelce kurulmuş olan iki ufak fabrika, hükümet tarafından kapatılmıştır.

Askerî Gülhane Hastanesi'yle Feriköy'de kurulmuş olan bu fabrikaların kapatılması, İstanbul gazetelerinde sert tepkilere yol açmıştır.

Bir gazete diyor ki:

"Galiçya'da, Erzurum'da bin, hudutta bin düşmana karşı beş sene savaşıp kolunu, bacağını milleti uğruna fedâ eden gazilerimize karşı ne büyük bir teşekkür numunesi değil mi? Her memlekette kolunu, bacağını vatan için kaybedenlere neler yapılırken, bir tahta kolu bile esirgiyoruz. Anadolu milletine karşı ne kadar hasis davranıyoruz? Acaba bu fabrikaların üzerinde de İttihat Terakki damgası mı görüldü?"

Malûm olduğu üzere Damad Ferid hükümeti, İttihat Terakki düşmanlığını, eski iktidar devrinde kurulmuş birçok fabrikaları dahi kapatmaya kadar götürmüştür. Gazete bu noktaya imada bulunmaktadır. Fabrikalar harp içinde kurulmuştu. Fakat harpten sonra ve Damad Ferid kabinesinin iktidara gelmesiyle bunların faaliyetine son verilmiştir.

ELOĞLU NASIL İLGİLENİYOR:
Almanya'da takma bacağı takılan harp yaralısı bir asker, Frankfurt'ta hükümet üyelerine, takma ayağını nasıl kullandığını gösterirken...

● **Fransız gazetesi açıklıyor:**

Amerikalılar, İstanbul'u kendileri için ticaret merkezi yapacaklar

PARİS.— L'ECLAİR adındaki Fransız gazetesi, Amerikalıların Türkiye hakkındaki bazı projeleri hakkında bilgi vermekte ve İstanbul'u bir "ticaret merkezi" haline getirmek istediklerini yazarak, şunları ilâve etmektedir:

"Türkiye'yi ve bilhassa İstanbul'u Amerikan mandası altına koydurmak için teşebbüsler yapmakta olan Birleşik Amerika'nın eski İstanbul Büyükelçisi Morgenthau ile Amerikalı işadamları bir toplantı yapmışlardır.

Bunların fikrince, bilhassa İstanbul'un Amerikan mandası altına alınmasıyla, bu şehir, büyük bir ticaret merkezi haline getirilecek ve Amerikan malları buradan Güney Rusya'ya, Balkanlar'daki devletlere doğru sürülerek satılacaktır."

EKMEK FIYATLARINDA İNDİRİM YAPILDI

Ekmek fiyatlarında indirim yapılmış ve bundan sonra birinci nevî ekmeğin 20, ikinci nevî ekmeğin de 14 kuruştan satılmasına karar verilmiştir.

Yıllardır Avrupalıların gözleri İstanbul'a çevrildi. Emelleri Türkleri bu şehirden atmak. Balkan Harbi sonlarında bir Fransız ressamı hayal kurmuş, Türklerden İstanbul alınırsa nasıl modern bir şehir haline getirilir, onu çizmiş ve (Lecture Pour Tours) dergisinde de bunu yayınlatmıştı.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

ÇARŞAMBA 30 TEMMUZ 1919

● KAZIM KARABEKİR HARBİYE BAKANI'NA CEVAP VERDİ:

«Kongrenin kanuna aykırı bir yanı yok»

● Paşa, Erzurum Konqresinin Kanun-u Esasi'nin 120. maddesine dayanarak toplandığını, amacının ise «Vatan ve milletin selameti olduğunu» bildirdi

ERZURUM

KOLORDU Komutanı Kâzım Karabekir Paşa emrindeki kuvvetlerin hükümetin emirlerine itaat etmesini ve politika ile meşgul olmamasını kendisinden isteyen, Erzurum Kongresine yardımcı olmasını tenkid eden Harbiye Bakanı Nazım Paşa'nın telgrafına dün verdiği cevapta, Erzurum Kongresi'nin gayrî kanunî olmadığını ve tâkip ettikleri gaye "Vatan ve milletin saadet ve selâmetini teminden başka bir şey" olmayan bu toplantıyı desteklediğini bildirmiştir.

Karabekir Paşa'nın cevabında belirttiği noktalar şunlardır:

★ Vatanın maruz kaldığı durum dolayısıyla İstanbul'da (Vilâyatı Şarkiye Müdafaaî Hukuku Milliye Cemiyeti) kurulmuş ve bunun Şark illerinde şubeleri teşekkül etmişti. Hükümet bunu biliyordu.

★ İzmir'in haksız yere işgâli, Şark illerinin Ermenilere verileceği şayiaları, Ermenilerin, İslâm ahaliye zulüm ve tecavüzlerinin devamlı artması ve bunların Sivas'a kadar gideceklerini biperva söylemeleri endişeleri artırdı ve bu cemiyetleri bir kongre toplamaya mecbur etti.

★ Kongre mâruf ve sahib-i kelam ve nüfuz-u ulema ve hukuksinasandan ve ricali mutebereden mürekkep bir muktedir heyettir. Umumu nazarında fevkalâde atfıkıymet ve itibar olunmaktadır.

★ Takip ettikleri gaye vatan ve milletin saadet ve selâmetini teminden başka bir şey değildir ve maksatlarını açık olarak her tarafa neşretmişlerdir.

★ Bu içtimada gayrî kanunî bir hal yoktur. Hukukçular ve kanun adamları, kongreyi tesis ve küşadetmek hususunda Kanunu Esasinin yüzyirminci maddesine dayanıldığını söylemişlerdir.

SIK DEĞİŞEN HÜKÜMETLER

Kâzım Karabekir Paşa aynı zamanda, Kanun-u Esasinin yedinci maddesi gereğince, dört ay sonra toplanması gereken Millî Meclis'i ortalarda göremeyen ve sık değişen hükümetlerin ne gibi bir siyaset takip ettiklerini de bilmeyen milletin "Bütün azim ve emelini bir nokta-i ümid ve halas etrafında toplamaya mecbur olduğu görülüyor" demekte ve ilâve etmektedir:

"Meşruti ve kanuni olarak teşekkül etmiş olan bu kongreye müdahale için bir hakkı kanuni bulamadık."

General Kâzım Karabekir 318 senesinde Harbiye Mektebi'nin 3. sınıfında iken...

● İtalyan gazetesi açıklıyor:

İZMİR'İN YUNANİSTAN'A VERİLMESİNİ ABD BAŞKANI WİLSON SAĞLADI

SECOLO adındaki gazetenin açıkladığına göre, Yunan kuvvetlerinin İzmir'e çıkarma yapmaları hususunda bir teklif Paris'te Sulh Konferansı'na önce getirilmiş fakat İtalyan Başbakanı Orlando ile Dışişleri Bakanı Sonnino'nun itirazları üzerine reddedilmiştir.

SECOLO , İtalyan temsilcilerinin daha sonra Sulh Konferansı'ndan çekilmeleri ve İtalya'ya dönerek memlekette kamuoyunu Amerika Başkanı Wilson'a karşı hazırlamaya başlamaları üzerine Wilson, tekrar İzmir'in Yunan'a verilmesine dair teklifi konferansa getirmiş ve kabul ettirmiştir.

Amerika Başkanı Wilson'un İtalyan taleplerine ve bilhassa Fiume konusundaki isteklerine karşı koyması kendisine karşı İtalya'da geniş tepkiler yaratmış ve Amerika-İtalya münasebetleri son derece bozulmuştu. SECOLO'ya göre, Wilson, bu sebepten İtalya'ya kin besleyerek Anadolu'dan ve İzmir'den ayağını kaydırmayı düşünmüş ve bu şehri Yunanlılara teslim ettirmiştir.

EGE BÖLGESİNDE CATIŞMALAR DEVAM EDİYOR

YUNANLILAR PAPASLI'DA 500 ÖLÜ VERDİ

BALIKESİR

14. Kolordu Kumandanı Miralay Kâzım Bey tarafından dün Harbiye Bakanlığı'na gönderilen bir telgrafta, Akhisar bölgesinde Salihli cephesinde yirmi atlıdan mürekkep bir süvari kolunun Kuvayi Milliye tarafından pusuya düşürüldüğünü ve onikisinin katledilerek hayvanlarının ele geçirildiğini, diğerlerinin firar ettiklerini bildirmiştir.

Kolordu Komutanı, Papaslı Karyesi civarında süvari, piyade ve makineli tüfekten mürekkep bir Yunan müfrezesi ile Kuvayı Milliye arasında bir başka çatışma olduğunu ve Yunanlıların Millilerin taarruzları karşısında güneye doğru çekildiklerini de bildirmiştir.

Soma bölgesinde de taraflar arasında ateş teatisi olmuştur.

PAPASLI SAVAŞI

Öğrendiğimize göre, 24 temmuzda Papaslı istikametinde ilerleyen Yunan kuvvetleri ile büyük bir savaş cereyan etmiş ve 6 saat süren çarpışmalarda düşmana üçü subay olmak üzere 500 zayiat verdirilmiştir. Düşman, Papaslı köyünü yakarak kaçmıştır.

● BALIKESİR HAREKET-İ MİLLİYE KONGRESİ BEYANNAME YAYINLADI:

«Topraklarımızı Yunanlılardan temizleyinceye kadar, mücadele etmeye kararlıyız»

BALIKESİR

ÇALIŞMALARINI bugün bitirmesi beklenen Hareket-i Milliye Kongresinin dünkü toplantıları esnasında, İngiltere, Amerika, Fransa, İtalya siyasî temsilcilerine gönderilmek üzere bir beyanname hazırlanmış ve delegeler tarafından da imza edilmiştir. Beyannamede Yunanlıların Anadolu topraklarına sokulmaları ile Türklük ve Müslümanlık âleminde galeyan husûle geldiği bildirilmekte ve şu karar açıklanmaktadır:

"Yunan zulüm ve fecayii karşısında biz Türkler, sırf hayatımızı korumak için millî silahlarımıza sarılmak mecburiyetinde kaldık. Ebedî ve tarihî düşmanımız olan Yunanlılardan topraklarımızı temizleyinceye kadar mücadeleye karar verdik."

Beyannamede, tamamıyla Türk ve Müslüman olduğu, cihan sulhüne esas ittihaz edilen Wilson prensipleri mucibince de Anadolu'nun hiçbir yerinin ecnebilere teslim edilmeyeceği belirtilmekte, haksız olan Yunan işgâli devam ettiği sürece şarkın barışa kavuşamayacağına da işaret olunarak şu hususlar ilân edilmektedir:

"Türk hayatının son zerresini de sarf edecek ve fakat hiç bir kuvvet ve tehdid karşısında hiç bir zaman işgâlleri kabul etmeyecektir.

Anadolu Türkleri, yurtları afâkını Yunan'ın mülevves bayrağından kurtarıncaya kadar millî muharebeye katiyen azmetmişlerdir. Bu gayeye ulaşmak için her türlü müşkülat ve engelleri darmadağınık edecekler ve hiç bir tavsiye ve ihtarı kabul etmeyeceklerdir.

Hareket ve millî mücadelenin güttüğü maksat sırf vatanın kurtuluşudur. Bu ulvî gaye fiilen temin edildikten sonra bütün harekâtı millîyeye nihayet verileceğini taahhüd ederiz."

Kongrenin bu akşam nihai kararlarını resmen açıklaması beklenmektedir.

● Başbakan, yabancı askerî temsilcilerin taleplerini kabul etti

ASKERİ SIRLAR İTİLAF DEVLETLERİNE VERİLECEK

MÜTAREKE Komisyonundaki İtilaf Devletleri askerî temsilcileri, Damad Ferid hükümetinden Türk askerî kuvvetlerinin mevcudu, nerelerde bulundukları ve ne kadar silaha ve cephaneye sahip oldukları, bu silah ve cephanenin nerelerde depo edildiği hakkında acele bilgi istemişlerdir.

Damad Ferid, Harbiye Bakanlığı'ndan, bu bilginin Genelkurmay Başkanlığı'ndan acele temin edilerek işgâl devletleri askerî temsilcilerine ulaştırılmasını istemiştir.

İtilâf Devletleri temsilcilerinin, kolorduların iaşelerinin nasıl yapıldığı, erzak depoları hakkında da bilhassa bilgi istemesi dikkati çekmiştir.

İşgal kuvvetlerine kapıları açılan Harbiye Nezareti.

Yunanla savaş kararı alınan Balıkesir'den bir köşe.

İNGİLİZ HARBİYE BAKANI'NIN AÇIKLAMASI:

«Rusya'dan çekileceğiz»

LONDRA

AVAM Kamarasının dünkü toplantısında Rusya'daki durum ve oradaki İngiliz kuvvetleri etrafında tartışmalar olmuştur. Sualleri ve tenkitleri cevaplandıran Harbiye Bakanı Çorçil şunları söylemiştir:

"Ben Harbiye Bakanı olduktan sonra, Rusya'da yeni taahhüdler altına girilmemiştir. Denikin ve Koçak orduları geçen sene mevcut değildi. Bu yıl bu ordular büyük kuvvet teşkil etmektedir. Bu ordulara silah yolladık ve yollamaya da devam edeceğiz. Bu iki ordunun mevcudu 300.000 civarındadır ve bütün Bolşevik kuvvetlerinin üçte ikisi kadardır."

Çorçil, BeyazRus ordularının zafere gideceklerini, Kızıl Orduyu yeneceklerini de söylemiş ve şunları ilâve etmiştir:

"Birkaç aya kadar Rusya'da hiçbir İngiliz birliği kalmayacaktır. Kafkasya'dan da, Sibirya'dan da kuvvetlerimizin tamamını çekiyoruz."

SİLAH SATICISI MUĞLALI RUM'A LEJYON DONÖR NİŞANI VERİLDİ

PARİS

FRANSIZ hükümeti tarafından açıklandığına göre, milyoner silah tüccarı Bazil Zaharof'a, Lejyon Donör'ün en büyük nişanı verilmiştir.

Daha önce, İngiltere Kralı tarafından Sör ilân edilerek yabancılara verilen en büyük nişanla da taltif edilmiş olan Muğlalı bu Rum'un yirmi yıldır Fransız vatandaşı olduğu da bu vesile ile açıklanmıştır.

Loyd Corc'un akıl hocası olan Bazil Zaharof'un, Yunanlıların İzmir'e saldırtılmasında en büyük rolü oynadığı ve çıkacak bir savaşta satacağı silahları da hesapladığı bilinmektedir.

İstanbul'da amcasının kumaşçı dükkânında çalıştığı günlerde Zaharof, Tatavla da işaretlenmiş (5) evde otururdu. Rumca (Tatavla Tarihi) adlı eser bu resmi yayınlamıştır. Zaharof, amcasını dolandırdıktan sonra bir daha bu eve uğramamış, Londra'ya taşınmıştır.

Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

PERŞEMBE 31 TEMMUZ 1919

MUSTAFA KEMAL VE ARKADAŞLARININ TEVKİFİ İSTENDİ

Mustafa Kemal'in 1908'de Meşrutiyet ilânından sonra görevle gittiği Trablus'ta çekilmiş bir fotoğrafı.

DAMAD Ferid hükümeti, Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey'in ve daha bazı millici şefin derhal tevkif edilmeleri için dün emir vermiştir.

Resmî ajansın, dün akşam gazetelere gönderdiği haberinde şöyle denilmektedir:

"Üçüncü Ordu Müfettişliği'nde iken askerlikten istifa etmiş olan Mustafa Kemal Paşa ile kezalik askerlikten ayrılmış eski Bahriye Bakanı Rauf Bey'in Erzurum cihetinde bazı toplantılar akdetmiş oldukları ve Nazilli cihetlerinde çete teşkilâtı ile meşgul Demirci Efe ve Teşkilât-ı Milliye Kumandanı Hacı Şükrü takma adı ile teşvikler ve tahrikatta bulundukları anlaşılan şahısların bu teşkilâtın mürettipleri oldukları ayrıca resmî tahkikat neticesinde anlaşıldığından tevkif edilerek İstanbul'a gönderilmeleri ve çete teşkilâtı ile kanuna aykırı kongre akid ve küşadı memnun bulunduğundan bu gibi ahvale meydan verilmemesi İçişleri Bakanlığı'ndan Mülkiye'ye emir verildi."

KARABEKİR'E DE EMİR VERİLDİ

Ayrıca Harbiye Bakanı Nazım Paşa'nın imzası ile dün Erzurum'da 15. Kolordu Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa'ya da Mustafa Kemal'in tevkifi ile ilgili olarak aşağıdaki telgraf gönderilmiştir:

"Mustafa Kemal Paşa ile Rauf Bey'in hükümete muhalif hareketlerinden dolayı hemen yakalanarak İstanbul'a gönderilmeleri için hükümetçe mahalli makamlara emir verildiğinden kolorduca da ciddî mukavemette bulunulması ve neticeden malumat verilmesi rica olunur."

Tevkifi emredilen Kuvayı Milliye kumandanlarından Hacı Şükrü Bey.

YUNANLILAR AĞIR KAYBA UĞRADIKLARINI KABUL ETTİLER

İZMİR

YUNAN Başkumandanlığı'nın 30 temmuz tarihli tebliğinde önceki gün Yunan birlikleri ile Türk çeteleri arasında şiddetli çarpışmalar cereyan ettiği itiraf olunmaktadır.

Tebliğde verilen bilgiye göre, çarpışmalardan biri üç saat kadar devam etmiş ve Yunan kuvvetleri 2 ölü ve 4 yaralı vermiştir. İkinci çarpışmada ise Yunanlıların 20 ölü verdikleri bildiriliyor.

Tebliğ, Andiçen'in güneyindeki çarpışmalara Türklerin 300 çete ile katıldıklarını tasrih etmektedir.

PADİŞAH'A VE BAŞBAKAN'A TELGRAF ÇEKİLDİ

BALIKESİR

DÜN sona eren Hareket-i Milliye Kongresi'nden Padişaha yollanan telgraf aynen şöyledir:

"On asırdan beri Türk'ün zafer teranelerine **bir ma'kes olan sevgili Anadolumuzun aziz kalbgâhına** saldıran sefil bir düşmanın vahşiyane savletleri yurdumuzun **matemdar âfakında derin bir velvele-i heyecan husule getirdi. Tarihin** sine-i hadisatına en muazzam bir abide-i saltanat rekzeden büyük Osman Gazi'nin ruh-ı giryanı bir hale-i nur içinde Türk'e en büyük vazifesini ihtar ediyor. Bu semavi davete icabet eden biz Garbi Anadolu mümessilleri büyük Hakanımızın hep iclal ve nebalete bir timsal-i nevin olan tahtgâh-ı saltanatı etrafında mütteniden toplanarak kudsi vatanımızın halasını temin için bir Millî Kongre halinde içtima ettik. Zafer ve şan için dökülen Türk ve İslâm kanlarının bir ma'kes-i la'l-gûnu olan hilâlimizi ebediyen çiğnemek isteyen Yunanlıları memleketten tard edinceyc kadar mücadele etmeye ahd-ü peyman ile küşad edilen kongremiz, herşeyden evvel zat-ı akdes-i Hilafet -penahi'ye fart-ı ubudiyet ve sadakatı bir şiarı esas olarak kabul etmiş ve şanlı Fatih'in bir vedia-ı kıymetdarı olan İstanbul tacgâh-ı saltanatını ser-nigûn ettirmemek için millî düşmanlarımızla sonuna kadar muharebeye karar vermiştir.

Validelerimizi parçalayan, zümrüdin ovalarımızı harabezâra çeviren, hemşirelerimizin bikr ve ismetlerini çiğneyen Yunan süngüleri ecdadımızın kudsi mezarlarını inletirken bizlerin bihareket kalmasına imkân olmadığını bütün âlem-i beşeriyete karşı fiilen ispat edeceğiz.

Bu ateşin karar-ı milliyi, ruhlarımızdan kopan sada-yı ubudiyetimize terfiden südde-i seniyye-i hazret-i tâcdâriye arzına mücaseret ve 'Padişahım, devletinle, milletinle, iclalinle çok yaşa' duâ-yı halisanesini ref-i bârigâh-ı ahadiyet eyleriz. Ferman."

BAŞBAKAN'A

Başbakan Damad Ferid'e yollanan telgrafta ise şunlar yazılıdır:

"Har türlü hukuk-ı tarihiyye ve uhud-u medeniyyenin ahkâm-ı sarihasını çiğneyerek **Anadolumuza** taarruz eden Yunanlıların vahşiyane savlet ve cinayetleri bütün Türklük ve Müslümanlık âleminde hakiki bir endişe-i hayat ve rasîin bir hareket-i milliye **husule getirdi. Düvel-i medeniyenin mümessilleri gözleri** önünde Yunanlıların bilatereddüd ika etıikleri vahşet ve zulümlerin dehşet ve fecayi'i, hukuk ve saadet-i **beşer namına hereket eden** medeni kitleleri tarik-i insaf ve hakkaniyete isâl etmesi lâzım gelirken, pâymâl olan ismet ve hayatımızın hiçbir taraftan müdafaa edilmediğini gören bizler, kendi silahlarımızla ve kendi sinelerimizle namus ve hayatımızı kurtarmaya ahd-ü peymân eyledik."

BALIKESİR HAREKET-İ MİLLİYE KONGRESİ SONA ERDİ

Yunan'a karşı seferberlik ilan edildi

● Kongrenin hiçbir parti ve siyasetle ilgisi bulunmadığı açıklandı. çetecilik yerine muntazam bir düzenlemeye gidileceği belirtildi

Balıkesir Kongresi'nin tertipleyicilerinden ve aynı zamanda başkanı eski mutasarrıflarımızdan Hacı Muhittin Bey.

BALIKESİR

BEŞ günden beri devam etmekte olan Hareket-i Milliye Kongresi dün sona ermiş ve Anadolu Yunan'dan temizleninceye kadar silahlı mücadele kararı ittifakla alınmıştır.

Aynı zamanda Kongre, siyasî hiçbir fırka ve siyasetle alâkası bulunmadığını, tek gâyesinin vatanın kurtuluşu olduğunu da belirterek çetecilikten nefret ettiğini, bu sebeple de muntazam bir şekilde teşkilâtlanmaya karar verdiğini ilan ederek bütün vatandaşları Yunan'a karşı silahlı mücadeleye davet etmiştir.

Seferberliği ilân eden kongre kararı şöyledir: **"Yunana karşı hareket devam ettiği müddetçe millî seferberlik umumi olup herkes vatan hizmeti ile mükelleftir. Yalnız şimdilik bazı bölgelerde alınan tevellüdat-ı muhtelife erbabı vazifelerinde ikba edilmek şartıyla 300'den 309'a kadar ve icab-ı hale göre diğer tevellüdat erbabı da peyderbey celb ve sevk olunacaktır."**

Kongre, vatan vazifesinden kaçacak olanlar için de şu kararı almıştır:

"Vatanî vazifeye dâvet edilip de gitmemek için firar edenlerle cepheden firar edenlerin ailelerine dokunulmamak şartıyla kendileri memleket haricine çıkarılacak ve mümkün olursa Yunan tarafına gönderilecektir."

YUNANLA MÜZAKERE YASAKTIR

Hareket-ı Milliye Kongresi'nde Yunanlılarla hiçbir surette müzakereye girişilmemesi kararlaştırılmıştır.

Teşkilâtlanma konusunda esaslı tedbirler de alınmış ve takip edilen gayeye ulaşılması ve bütün harekâtı birleştirmek ve tespit etmek için bir Heyeti Merkeziye de teşkil edilerek, vazife ve selâhiyetleri tesbit olunmuştur. (Heyeti Merkeziye'ye seçilen üyeleri daha önce bildirmiştik.)

Kongrede, kurulacak millî teşkilâtın malî yönleri de müzakere edilerek şu kararlar alınmıştır:

"Cephelerdeki umum askerlerin iaşe, giyim ve hastalarının tedavisi, teçhizatlarının ikmali ve ihtiyat bölükleri bulundurulması hususatını düşünüp vakt ve zamaniyle temin için cepheler karargâhı gerilerinde bu işle meşgul birer menzil müfettişliği bulundurulması münasip görülmüştür.

Umumi masrafın her yerin cesamet ve serveti nisbetinde taksim edilmesi münasib görülmüş ve neticede Balıkesir kazası umumi masrafın yüzde 21'ine, Edremit yüzde 17'sine, Burhaniye yüzde 7'sine, Balya yüzde 4'üne, Bandırma yüzde 10'una, Gönen yüzde 6'sına, Sındırgı yüzde 4'üne, Gördes yüzde 4'üne, Soma yüzde 5'ine, Bergama yüzde 2'sine, iştirak etmesi takarrur etmiştir."

"Zabitan ve efrada verilecek maaşlar ve ikramiyelerin tesbiti mahallerinin takdir ve selahiyetlerine terkedilmiştir."

Kongrede zahirenin İzmir'e ihracı da men edilmiştir.

Yunan gazetelerinin verdikleri bir habere göre, Drama Müftüsü Doğu Makedonya Valisi'ne ziyafet vermiş ve bu toplantıda bir konuşma yaparak Venizelos için şu sözleri sarfetmiştir: "Biz Türkler Venizelos'u, Türklerin de kurtarıcısı olarak kabul ediyoruz. Yunan idaresi altında bulunmaktan dolayı memnun ve mesuduz." Bu sözler bize Balkan Harbi'ne ait bir başka sayfayı hatırlattı. Yukarıdaki fotoğrafta, 1913 yılında Yanya'yı işgal eden Yunan ordusunu "kurtarıcı" olarak kabul ettiğini bildiren bir Türk din adamı, o zamanki Veliaht Konstantin önünde konuşmasını yaparken görülüyor.